

คำนิยามในการพึ่งตนเองของนักศึกษาผู้ใหญ่ ระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดนนทบุรี

ปริญญานิพนธ์

ของ

สมพงษ์ พานิชสกุล

10 ต.ค. 2533

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสาธมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษานักเรียนผู้ใหญ่

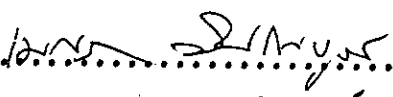
พฤษภาคม 2533

ลิขสิทธิ์ เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

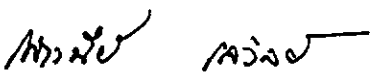
คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปฏิญานพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษานานาชาติของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

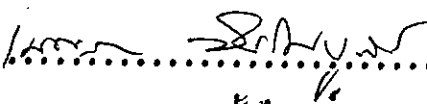
คณะกรรมการ

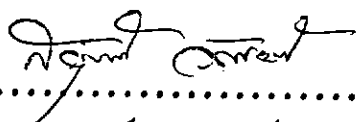
..........ประธาน
(ผศ.ดร.เสาวนีย์ เลวลีย์)

..........กรรมการ
(ผศ.เบญจา ชัยไพบูลย์)

คณะกรรมการสอบ

..........ประธาน
(ผศ.ดร.เสาวนีย์ เลวลีย์)

..........กรรมการ
(ผศ.เบญจา ชัยไพบูลย์)

..........กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รศ.สุวัฒน์ วัฒนวงศ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษานานาชาติของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..........คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศ.ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่ ...๙... เดือน ...มิถุนายน... พ.ศ. 2533

ประกาศคุณูปการ

ปณิธานอันแน่วแน่สำเร็จลงด้วยดี ด้วยความกรุณาอย่างมากจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร. เสาวนีย์ เลวลัย และผู้ช่วยศาสตราจารย์เบญจา ชื่นไพบูลย์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือ
แนะนำด้วยความเมตตา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จบริบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและประทับใจที่สุด
จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบปากเปล่า
และได้อนุเคราะห์ผู้วิจัย ได้รับความสะดวกในการดำเนินงานวิจัยด้วยดีตลอดมา

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ อาจารย์สวัสดิ์ วระราโก อาจารย์อุทุม สองเมือง อาจารย์ประสิทธิ์
ทองแก้ว อาจารย์สมปอง ภูวรางกูร และเพื่อน ๆ ตลอดจนอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัด
นนทบุรี ที่ได้ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างมาก

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คุณอัคราพร อธิบุณยานนท์ คุณคารณ ฤทธิศักดิ์ และ
คุณกัญญา พานิชสกุล ที่คอยช่วยเหลือและให้กำลังใจจนกระทั่งปณิธานอันแน่วแน่สำเร็จลงด้วยดี

ท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยขอเทิดพระคุณ บิดา-มารดา และคุณยายที่ได้ให้การอบรมเลี้ยงดู ตลอดจน
ครู-อาจารย์ทุกท่านที่ได้ กรุณา อบรมสั่งสอน ให้ความรู้มาโดยตลอด

สมพงษ์ พานิชสกุล

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
	ความหมายของค่านิยม	9
	ชนิดของค่านิยม	11
	ความสำคัญของค่านิยม	12
	ความหมายของการพึ่งตนเอง	17
	บทบาทและความสำคัญของค่านิยมในการพึ่งตนเอง	17
	หลักสูตร การศึกษายุ่งเกี่ยวกับค่านิยมในการพึ่งตนเอง	20
	สภาพแวดล้อมทางครอบครัว	21
	ลักษณะของแรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์	24
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับค่านิยมในการพึ่งตนเอง	26
	เอกสารการวิจัยในประเทศไทยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางครอบครัว	26
	เอกสาร งานวิจัยต่างประเทศเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางครอบครัว	28
	เอกสาร งานวิจัยเกี่ยวกับค่านิยมในการพึ่งตนเอง	30
	สมมติฐานในการวิจัย	33

3	วิธีดำเนินการวิจัย	34
	ประชากร กลุ่มตัวอย่างและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	34
	เครื่องมือในการวิจัยและการสร้างเครื่องมือ	35
	การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	39
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	40
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	44
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	44
	รายละเอียดเกี่ยวกับสถานภาพของนักศึกษาผู้ใหญ่	45
	การวิเคราะห์ระดับค่านิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษาผู้ใหญ่	47
	การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่านิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษาผู้ใหญ่	48
	การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแปรปรวนคะแนน ค่านิยมในการพึ่งตนเองของ นักศึกษาผู้ใหญ่ ที่มีสภาพแวดล้อมทางครอบครัวต่างกัน	52
5	สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	59
	ความมุ่งหมายของการศึกษาครั้งนี้	59
	กลุ่มตัวอย่าง	59
	เครื่องมือในการวิจัยและการสร้างเครื่องมือ	59
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	60
	การวิเคราะห์ข้อมูล	60
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	61
	อภิปรายผล	62
	ข้อเสนอแนะทั่วไป	68
	ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัย	69
	บรรณานุกรม	70
	ภาคผนวก	79

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกตามระดับชั้นและโรงเรียน	35
2 รายละเอียดกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามหัวแปรที่ศึกษา	45
3 ผลการวิเคราะห์หาค่านิยมในการพึงตนเองของนักศึกษาผู้ใหญ่ในแต่ละด้าน และโดยส่วนรวม	48
4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่านิยมในการพึงตนเองของนักศึกษาผู้ใหญ่ ที่มีเพศต่างกัน จำแนกตามองค์ประกอบในแต่ละด้าน	49
5 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่านิยมในการพึงตนเองของนักศึกษาผู้ใหญ่ ที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย จำแนกตามองค์ประกอบแต่ละด้าน	50
6 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่านิยมในการพึงตนเองของนักศึกษาผู้ใหญ่ ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จำแนก ตามองค์ประกอบในแต่ละด้าน	51
7 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแปรปรวนค่านิยมในการพึงตนเองของ นักศึกษาผู้ใหญ่ ที่มีสภาพแวดล้อมทางครอบครัวต่างกันด้านการศึกษา	52
8 การเปรียบเทียบรายคู่สำหรับค่าคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการพึงตนเองของ นักศึกษาผู้ใหญ่ จำแนกตามสภาพแวดล้อมทางครอบครัว ด้านการศึกษา	53
9 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแปรปรวนค่านิยมในการพึงตนเองของ นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีสภาพแวดล้อมทางครอบครัวต่างกันด้านเศรษฐกิจ	54
10 การเปรียบเทียบรายคู่สำหรับค่าคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการพึงตนเองของ นักศึกษาผู้ใหญ่ จำแนกตามสภาพแวดล้อมทางครอบครัวด้านเศรษฐกิจ	55
11 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแปรปรวนค่านิยมในการพึงตนเองของ นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีสภาพแวดล้อมทางครอบครัวต่างกันด้านการทำงานร่วมกัน .	56

12	การเปรียบเทียบรายชูลำหรับค่าคะแนนเฉลี่ยนิยมในการพึงตนเองของ นักศึกษาผู้ใหญ่จำแนกตามสภาพแวดล้อมทางครอบครัวค่านิยามการทำงาน รวมกัน	57
13	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่านิยมในการพึงตนเองของนักศึกษาผู้ใหญ่ ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จำแนกตาม องค์ประกอบในแต่ละด้าน	58

บทนำ

ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมมีหลายประการ ซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมต่าง ๆ เช่น การสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ การบุคคล เทคโนโลยี ซึ่งแนวความคิดหรืออุดมการณ์ ก็อาจทำให้สังคมเปลี่ยนแปลงได้ สิ่งประดิษฐ์ทางวิทยาศาสตร์ เป็นปัจจัยสำคัญที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ทั้งทางตรงและทางอ้อม ในการเปลี่ยนแปลงทางสังคมนั้น หากเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากความไม่ต้องการของบุคคล นั้นหากจะติดตามมาในลักษณะต่อต้านอย่างมาก (เพ็ญแข ประจักษ์ปัจฉิม. 2528 : 94) สภาพสังคมไทยในปัจจุบันอยู่ในสภาวะวิกฤต เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ดังจะเห็นได้จาก การเปลี่ยนแปลงในทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ตลอดจนสิ่งประดิษฐ์ที่เกิดจากการนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่มาทำให้ค่านิยมและทัศนคติของคนในสังคมเปลี่ยนแปลงไป นอกจากนั้น ยังทำให้เกิดความขัดแย้งและความตึงเครียดทางเศรษฐกิจ ตลอดจนการคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมก็ลดน้อยลงไป (ปรีชา จันทน์เรือง. 2530 : 29)

จากปัจจัยที่เป็นเหตุทำให้สังคมเปลี่ยนแปลงแล้วนั้น ย่อมเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงคุณค่าของการปลูกฝังค่านิยมที่พึงประสงค์ของสังคมให้เกิดขึ้นกับบุคคล เพราะค่านิยมเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของคนเรา สังคมจะเจริญก้าวหน้าหรือเสื่อมไปในทิศทางใดขึ้นอยู่กับค่านิยมของบุคคลและสังคม ฉะนั้นการสร้างค่านิยมที่ถูกต้องและเหมาะสมจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง (อาภาภ อภาภิรม. 2527 : 10) และค่านิยมประการหนึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาคนและสังคมให้เจริญก้าวหน้าได้ คือ การสร้างคนในสังคมให้รู้จักกับการพึ่งตนเอง พึ่งใจ ล้วนขนานแท้ (2529 : 14) กล่าวไว้ว่าการพึ่งตนเองเป็นหลักการพัฒนาที่จะเสริมสร้างให้ประชาชนให้ศักยภาพและความสามารถของตนเอง แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อผลประโยชน์ของตนเองหรือกล่าวได้ว่าเป็นการพัฒนาโดยประชาชนและเพื่อประชาชน แนวทางการพัฒนานั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราโชวาทไว้แก่ผู้ที่เป็นฝ่ายปฏิบัติและประชาชนอยู่เสมอ คือแนวทางที่ผู้ได้รับการพัฒนาแล้ว จะต้องสามารถพึ่งตนเองได้ อย่างน้อยสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประโยชน์ร่วมกัน (ชารง เปรมภักดิ์. 2531 : 6) นอกจากนี้ในทางพระพุทธศาสนา มีพระสุภาษิตกล่าวว่า "อตุตฺตาณี อุตฺตโมนาโถ" แปลว่า ตนเป็นที่พึ่ง

แห่งตน เป็นคำสอนมุ่งสอนให้พุทธบริษัททั้งหลาย ใญ่จักการพึ่งตนเองเป็นสำคัญ (สำนักงาน
เสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ. 2526 : 65)

จะเห็นได้ว่า ความสำคัญของการพัฒนา "ค่านิยมในการพึ่งตนเอง" ของคนไทยนั้น มี
ความสำคัญมากตามปรัชญาและหลักการพัฒนาเน้นหลักท้องถิ่นของประชาชน การมีส่วนร่วมของ
ประชาชน โดยการ เริ่มจากประชาชน ต้องให้ประชาชนมีการพึ่งตนเองมากที่สุด (วิชกร เศรษฐโร.
2528 : 312) แต่คนไทยก็ยังขาดการพึ่งตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในท้องถิ่นที่ยังไม่ได้รับการพัฒนา
คือสังคมชนบทจากงานวิจัยของ พลศักดิ์ จิโรทศิริ (2529 : 16) ได้ทำการวิจัยการพัฒนาหมู่บ้าน
ตามอุดมการณ์แผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง คำนึงการพึ่งตนเองพบว่า ประชาชนในหมู่บ้านที่พัฒนาแล้ว
สามารถพึ่งตนเองได้มากกว่าประชาชนในหมู่บ้านที่ยังไม่ได้รับการพัฒนา และจากการศึกษาสภาพ
คุณภาพชีวิตและแนวการพัฒนาของ วารินทร์ วงศ์หาญเขาว (2529 : 60 - 61) พบว่า ประชาชน
ส่วนใหญ่ของจังหวัดพิจิตรยังขาดการพึ่งตนเอง อีกทั้งความรู้สึกลึกซึ้งพันท้อชุมชนและความรู้สึกในการมี
ส่วนร่วมพัฒนาชุมชนนั้นมีน้อย

✓ นอกจากนี้ สภาพแวดล้อมทางครอบครัวนับว่ามีความสำคัญต่อพฤติกรรมในการพึ่งตนเอง
ของเด็กมาก เพราะการอบรมเลี้ยงดูในครอบครัวเป็นสิ่งแวดล้อมแห่งแรก และพ่อแม่เป็นตัวแทน
ของสังคม ที่จะทำการเลี้ยงดูในความช่วยเหลือ และให้คำแนะนำหรือการให้การตอบสนองความต้องการ
ให้แก่เด็ก หากพ่อแม่หรือผู้ปกครองให้การอบรมเลี้ยงดูแบบในความรักมากเกินไป ก็จะทำให้ลูกขาด
ความสามารถที่จะคิดริเริ่มและขาดความอิสระแก่ตนเอง ปล่อยปละละเลยมากเกินไป ก็จะทำให้เด็ก
ไม่รู้จักความเพียงพอ เพราะไม่รู้จักขอบเขตและการควบคุม จากงานวิจัยของ นันทิศา ศักดิ์อุดม
(2523 : ก - จ) พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีวินัยในตนเองมากกว่า
นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และในการปล่อยปละละเลยนั้น นักเรียนหญิงมี
วินัยในตนเองมากกว่านักเรียนชาย

✓ การที่ประชาชนไม่ได้รับการพัฒนาหรือสนับสนุนให้รู้จักการพึ่งตนเอง จะก่อให้เกิดปัญหา
ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ เช่น ปัญหาในด้านการครองชีพส่วนตัวและส่วนรวม ปัญหาด้าน
สุขภาพอนามัย การไม่มีความทำ โดยเฉพาะปัญหาการว่างงานของผู้ที่ได้รับการศึกษาสูงและแม่ค้า
เยาวชนที่จบการศึกษาทางสายอาชีพ ส่วนปัญหาชุมชนในด้านความร่วมมือกัน ประชาชนส่วนใหญ่

ไม่รู้จักการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ขาดความรับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติ (กมล
สุทประเสริฐ. 2528 : 3)

* โกวิน ประवालพดกษ (2528 : 6 - 7) ได้กล่าวถึงปัญหาการขาดการพึ่งตนเองของ
นักเรียนมัธยมเมื่อออกจากโรงเรียนแล้วจะมีลักษณะที่เป็นบุคคลที่อยูตามลำพัง ทางคนต่างทำงาน
ไม่รู้จักการใช้ของร่วมกัน ใช้ของอย่างไม่คุ้มค่า ทองใจของใหม่ ๆ นิยมเป็นผู้ใ้มากกว่าเป็นผู้ทำ
หรือผู้ผลิต นอกจากนั้น นักเรียนยังมุ่งแข่งขันกันจนลืมการร่วมมือกัน ซึ่งถ้าเป็นบุคคลที่ได้เปรียบมาก
ก็จะยิ่งเอาเปรียบมากขึ้น ไม่รู้จักการเสียสละ การยอมแพ้ และการอยู่ร่วมกันอย่างผาสุก
จากกรณีดังกล่าวแล้วนั้น จะพบว่า กลุ่มเยาวชนยังขาดค่านิยมในการพึ่งตนเอง ก่อให้เกิดปัญหา
ต่าง ๆ ซึ่งจะผลักดันให้เยาวชน มีพฤติกรรมที่เป็นผลร้ายต่อตนเอง และครอบครัว นอกจากนั้นยังส่ง
ผลกระทบมาถึงการพัฒนาประเทศชาติ เพราะการที่ประเทศจะพัฒนาก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว นอกจะ
ต้องอาศัยปัจจัยด้านทรัพยากรมนุษย์ และเครื่องมือที่มีบทบาทต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญ
ประการหนึ่ง ก็คือ "การศึกษา" บทบาทของการศึกษาที่สำคัญคือ บทบาท การจัดการศึกษาให้เยาวชน
ของชาติ สามารถพึ่งตนเองได้ (ระพี สาคริก. 2529 : 4) รัฐบาลได้ตระหนักถึงปัญหาเหล่านี้
และได้พิจารณาแก้ปัญหาโดยกำหนดวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ.
2530 - 2534) ว่า "เพื่อพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ ความคิด คุณธรรม พละทานมีที่สมบูรณ์ มีทักษะใน
การประกอบอาชีพเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม เป็นกำลังพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ"
นอกจากนั้นยังมุ่งเน้นการพัฒนาประชาชนให้พึ่งตนเอง มีความสามารถที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน
และชุมชน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2529 : 23) และหลักสูตร การศึกษานอกโรงเรียนระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2530 (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2530 : 6) ก็ได้กำหนดจุดมุ่งหมาย
ให้โรงเรียนรู้จักคิด รู้จักการแก้ปัญหาและการเป็นพลเมืองดี มีศีลธรรม มีระเบียบวินัย นอกจากนั้นหลักสูตร
การศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2530 (กรมการศึกษานอกโรงเรียน.
2530 : 1) ยังได้กำหนดจุดมุ่งหมายให้เกิดผลแก่ผู้เรียนคือ ให้ดำรงชีวิตบนพื้นฐานแห่งคุณธรรม มี
ความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม ตลอดจนมีความขยันหมั่นเพียรและอดทน

จากวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
การศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย พ.ศ. 2530 มีความสอดคล้องกับ
แนวทางการปฏิบัติตามค่านิยมในการพึ่งตนเอง และเมื่อพิจารณาแล้ว นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นผู้ใหญ่

วัยตอนต้น ซึ่งเป็นวัยที่เข้าใจตนเอง มีประสบการณ์ความพร้อมในการ เรียนและการ เห็นคุณค่าของ เวลาเป็นวัยหมั่นแน่ว วัยฉกรรจ์ และวัยก่อสร้างตัว (สุนทร โคทมบรรเทา. 2524 : 97) จึงเป็นวัยที่สมควรจะได้รับการ เอาใจใส่ ปลุกฝังค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยเฉพาะด้านการศึกษา การ ที่จะแสวงหาวิถีในการปลุกฝังค่านิยมดังกล่าวให้บังเกิดขึ้นในตัว ของนักศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและ ประจวบ นิคมานนท์ (2528 : 305) กล่าวว่า ผู้ใหญ่อัปเดตและอิสระแก่ตนเองและพึ่งตนเองได้ สามารถ ทอบสนองต่อปัญหา คิดถึงผู้อื่นมากกว่าตน มีความอดทน มองการณ์ไกล มีการวางแผนที่รอบคอบ ทั่วถึง เห็น ทางโรงเรียนไม่เพียงแต่ให้การปลุกฝังและสั่งสอนค่านิยมทางคุณธรรมเท่านั้น แต่จะต้อง สร้างเสริมค่านิยมในการพึ่งตนเองด้วย

✓จากการที่เยาวชน ชาคการพึ่งตนเองนั้นก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ กับการพัฒนาประเทศเป็น อย่างมาก เพราะพื้นฐานที่สำคัญซึ่งเป็นกลไกของการพัฒนา คือการพัฒนาขีดความสามารถของเยาวชน ในรู้จักพึ่งตนเอง เป็นการสร้างเสริมสังคมยุคใหม่ให้เป็นสังคมของการพึ่งตนเอง จึงน่าที่จะศึกษาว่า นักศึกษายุ่งใหญ่จะมีค่านิยมในการพึ่งตนเองเหมาะสมกับหน้าที่ของเขาเพียงใด ซึ่งผลการศึกษาค้นคว้า นี้จะเป็นประโยชน์หรือแนวทาง ในการเสริมสร้างและปลุกฝังค่านิยมในการพึ่งตนเองแก่นักศึกษายุ่งใหญ่ต่อไป

ความมุ่งหมายของการ ศึกษาคนควา

1. เพื่อศึกษาระดับค่านิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษายุ่งใหญ่ในจังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบค่านิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษายุ่งใหญ่ตามตัวแปร เพศ ระดับการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียน สภาพแวดล้อมทางครอบครัวและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ความสำคัญของการ ศึกษาคนควา

ผลการศึกษาค้นคว้า นี้จะเป็นประโยชน์แก่อนุบริหาร ครู - อาจารย์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการศึกษา ซึ่งทำให้ทราบถึงระดับและความแตกต่างของค่านิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษา และสามารถนำเอาผลการศึกษาค้นคว้าไปพิจารณาปรับปรุงวางแผนทางการปลุกฝังเสริมสร้างค่านิยม ในการพึ่งตนเองให้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังจะเป็นข้อมูลส่วนหนึ่งที่ใช้เป็นแนวทางการพัฒนาหลักสูตร การ ศึกษาใหญ่ ในบรรลุลักษณะประสงค์ของการ ศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยจึงได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาผู้ใหญ่ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ปีการศึกษา 2531 ในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 6 โรงเรียน มีนักศึกษา 1,751 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้

1. เลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นรายโรงเรียน ใช้อัตราส่วน 50 % ของโรงเรียนผู้ใหญ่ในจังหวัดนนทบุรี ได้โรงเรียนผู้ใหญ่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 3 โรงเรียน โดยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling)

2. จากจำนวนนักศึกษายุใหญ่ทั้งสองระดับ รวม 3 โรงเรียน จำนวน 1,149 คน พิจารณาขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จของ เครซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 608) ได้กลุ่มตัวอย่างที่เชื่อถือได้ จำนวน 297 คน และเทียบตามสัดส่วนจากจำนวนนักศึกษายุใหญ่ในโรงเรียน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามต้องการ

ตัวแปรที่จะศึกษา

ตัวแปรอิสระแบ่งออกเป็น

1. เพศ

1.1 หญิง

1.2 ชาย

2. ระดับการศึกษา

- 2.1 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
- 2.2 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียน
 - 3.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนสูง
 - 3.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนต่ำ
4. สภาพแวดล้อมทางครอบครัว
 - 4.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย
 - 4.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย
 - 4.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน
5. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
 - 5.1 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง
 - 5.2 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

ตัวแปรตาม ได้แก่ ค่านิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษายุ่งใหญ่ สามด้านคือ ด้านการศึกษา
ด้านเศรษฐกิจ และด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น

นิยามศัพท์เฉพาะ

✓ 1. ค่านิยมในการพึ่งตนเอง หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกได้ด้วยความสามารถ
ของตนเอง สามารถคิดริเริ่มและตัดสินใจตลอดจนการกำหนดความต้องการที่จะเป็นประโยชน์แก่ชีวิต
ได้ด้วยตนเอง ซึ่งค่านิยมในการพึ่งตนเองจัดได้ตามองค์ประกอบสามด้านตามแผนพัฒนาการศึกษา 2531
(กรมสามัญศึกษา. 2529 : 2) ดังนี้

✓ 1.1 ด้านการศึกษา หมายถึง การรู้จักปฏิบัติหน้าที่ของตนเองในการศึกษาหาความรู้
และความสามารถ นำเอาความรู้ที่ได้จากการศึกษาหาความรู้ไปปรับปรุงแก้ไขในชีวิตประจำวันให้สำเร็จ
ด้วยตนเอง ก่อนที่จะขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น และเมื่อมีปัญหาด้านการ เรียนก็สามารถแก้ปัญหาได้
ด้วยวิธีการที่ถูกต้องและสุจริต

✓ 1.2 ด้านเศรษฐกิจ หมายถึง การใช้ความรู้ความสามารถของตน เพื่อหารายได้ในทางสุจริต ตลอดจนการรู้จักเลือกใช้เครื่องอุปโภคบริโภคอย่างมีคุณค่า และใช้จ่ายทรัพย์สินในทางที่เป็นประโยชน์ และรู้จักการเก็บออมทรัพย์

✓ 1.3 ด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น หมายถึง การใช้ความรู้ความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ไม่สร้างปัญหาหรือภาระให้กับกลุ่มช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำงาน ความคิดและปัญหาต่าง ๆ จนสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่วางไว้ ยินดีรับงานของกลุ่มด้วยความมีเหตุผล เหนียวใจ และมีความเข้าใจถึงข้อได้เปรียบและเสียเปรียบของการอยู่ร่วมกัน

2. นักศึกษาผู้ใหญ่ หมายถึง นักศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนผู้ใหญ่จังหวัดนนทบุรี ปีการศึกษา 2531 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้า

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนเฉลี่ยสะสม (4, 3, 2, 1, 0) ในภาคเรียนที่ผ่านมาของนักศึกษายุใหญ่ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

3.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง หมายถึง ผู้ที่ได้คะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 2.51 - 4.00

3.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ หมายถึง ผู้ที่ได้คะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 1.00 - 2.50

4. สภาพแวดล้อมทางครอบครัว หมายถึง ลักษณะการได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่นักศึกษายุใหญ่ และเป็นผู้ที่ให้การเลี้ยงดูนักศึกษาเป็นเวลานานที่สุด โดยแบ่งออกเป็นสามลักษณะ ตามแนวคิดของ กวินทร์ ธรรมนุษ (2523 : ภาคผนวก) ดังนี้

4.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาหรือผู้ปกครอง ปฏิบัติกับลูกด้วยความยุติธรรมมีความอกตโน ไม่ตามใจและเข้มงวดจนเกินไป อบรมสั่งสอนด้วยความสามารถของลูก กับทั้งให้ความร่วมมือในโอกาสที่เหมาะสม

4.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาหรือผู้ปกครอง ปล่อยให้เด็กได้ทำอะไรตามใจชอบ ตามใจลูกทุกอย่างหรือก็ไม่สนใจเลย ไม่มีกฎระเบียบวินัยให้ลูกปฏิบัติ

4.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาหรือผู้ปกครอง ที่ไม่อนุญาตให้เด็กทำอะไรตามความปรารถนา ถูกควบคุมไม่ให้ได้รับความสะดวกในการกระทำของตนเองของการ บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมักจะให้ความคุ้มครอง ให้ความช่วยเหลือตลอดเวลา

5. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความปรารถนาที่จะทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้สำเร็จลุล่วงไปโดยที่ มีความอดทน เพื่อเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

5.1 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง หมายถึง 25 % ของกลุ่มสูง ซึ่งได้จากการ เรียงลำดับ และผลคะแนนที่ได้จากแบบสอบถาม

5.2 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ หมายถึง 25 % ของกลุ่มต่ำ ซึ่งได้จากการ เรียงลำดับ ผลคะแนนที่ได้จากแบบสอบถาม

6. ระดับการพึ่งตนเอง หมายถึง การจำแนกระดับการพึ่งตนเองออกเป็นระดับต่าง ๆ ตามคะแนน ที่ได้จากแบบสอบถาม ที่สร้างขึ้นในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ตามแนวความคิดของ เบสท์ (Best. 1981 : 194)

6.1 คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 2.33 หมายถึง ระดับการพึ่งตนเองต่ำ

6.2 คะแนนเฉลี่ย 2.34 - 3.67 หมายถึง ระดับการพึ่งตนเองปานกลาง

6.3 คะแนนเฉลี่ย 3.68 - 5.00 หมายถึง ระดับการพึ่งตนเองสูง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในการพึ่งตนเอง ผู้วิจัยได้ลำดับเนื้อหา ดังนี้

1. ความหมายของค่านิยมและการพึ่งตนเอง
2. บทบาทและความสำคัญของค่านิยมในการพึ่งตนเอง
3. หลักสูตรการศึกษานัยเกี่ยวกับค่านิยมในการพึ่งตนเอง
4. สภาพแวดล้อมทางครอบครัว
5. ลักษณะของแรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์
6. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในการพึ่งตนเอง

ความหมายของค่านิยม

ค่านิยมที่กล่าวในปัจจุบันนี้นั้น นักสังคมวิทยาและนักการศึกษาได้ให้ความหมาย ซึ่งสามารถให้ความแจ่มชัดของคำว่า "ค่านิยม" ได้เป็นอย่างดี เช่น

เจื้อย เกตุเมธี (2519 : 10) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ค่านิยม คือสิ่งที่สังคมนิยมชมชอบ เป็นสิ่งที่มีความค่าและมีประโยชน์ ซึ่ง พรหม ชูหทัยเจนจิตร (2528 : 239) ก็มีความเห็นที่สอดคล้องว่า ค่านิยม หมายถึง ความนิยมชมชอบต่อสิ่งต่าง ๆ หรือสภาพการณ์ใด ๆ เนื่องจากการที่เรามีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งนั้น ว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม และเป็นสิ่งที่ยอมรับของคนส่วนใหญ่ ปกติปฏิบัติ และนอกจากนี้ พันธ์ หันนาคินทร์ (2520 : 18) ได้ให้ความหมายไว้เช่นกัน คือ ค่านิยม หมายถึง การยอมรับนับถือและพร้อมที่จะปฏิบัติตามคุณค่าที่คนหรือกลุ่มคน หนึ่งยอมรับต่อสิ่งต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นวัตถุ มนุษย์ สิ่งมีชีวิตอื่น ๆ รวมทั้งการกระทำในทางเศรษฐกิจ สังคม จริยธรรม และสุนทรียภาพ ทั้งนี้โดยได้ทำการประเมินค่าจากทัศนคติ โดยถ่วงรอบคอบ และในบางครั้งค่านิยมอาจเรียกได้อีกชื่อหนึ่งว่า ระบบความชอบพิเศษ (Perference System) ซึ่งหมายถึง แนวคิดที่

ว่าจะไร่น่าประพฤติ นานับมีมากกว่าอย่างอื่น ดังนั้น ค่านิยมจึงมักจะสอดคล้องกับพฤติกรรมของบุคคล เพราะตามปกติแล้ว บุคคลย่อมกระทำการต่าง ๆ ไปตามสิ่งที่ตนเห็นควรและน่ากระทำ (สนิทศัมมการ. 2522 : 423) ในทำนองเดียวกัน สวินิก เมาภัย (2526 : 723) ได้ให้ความหมายของค่านิยมว่า หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นในจิตใจมนุษย์ ว่าสิ่งใดสิ่งหนึ่งมีคุณค่าหรือเป็นประโยชน์แก่ตนเองยิ่งกว่าสิ่งอื่น ค่านิยมอาจจะอยู่ในระดับส่วนตัว ในระดับครอบครัว หรือในระดับสังคมที่เราเรียกว่า ค่านิยมส่วนตัว ค่านิยมเฉพาะกลุ่ม หรือค่านิยมของสังคมนั้นเอง

นักการศึกษาในต่างประเทศ ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับค่านิยมไว้อีกหลายคนด้วยกัน เช่น คริสเตนเซน (Cristensen. 1969 : 115) กล่าวว่า ค่านิยมหมายถึง เกณฑ์แต่ละบุคคลใช้เลือกสิ่งต่าง ๆ ที่มิให้เลือก ค่านิยมแม้จะมีลักษณะใกล้เคียงกับความเชื่อและเจตคติก็ตาม แต่ทั้งสามชนิดก็ยังมีส่วนแตกต่างกันคือ ความเชื่อเป็นเกณฑ์ใช้ตัดสินว่า บางอย่างจริงหรือไม่จริง เจตคติคือลักษณะภายในบุคลิกลักษณะที่เราแสดงต่อการกระทำหรือสิ่งต่าง ๆ เป็นเพียงแนวโน้มที่จะปฏิบัติเท่านั้น ส่วนค่านิยมจะเป็นมาตรฐานของความชอบหรือไม่ชอบ เป็นเกณฑ์สำหรับตัดสิน คุณค่าหรือความสำคัญของสิ่งของ ความคิดและเหตุการณ์ ดังนั้น ค่านิยมจึงเป็นมาตรฐานที่ใช้ในการตัดสินใจ

ในทำนองเดียวกัน โรคิช (Rokeach. 1969 : 125) ได้ให้ความหมายค่านิยมไว้ว่า ค่านิยม หมายถึง รูปแบบของความเชื่อที่แต่ละคนยึดถือว่าจะควรปฏิบัติอย่างไร สิ่งใดมีคุณค่าหรือสิ่งใดไม่มีคุณค่า โดยทั่วไป ค่านิยมจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล ค่านิยมเป็นมาตรฐานในการตัดสินว่า สิ่งใดเลว สิ่งใดดีและใช้ในการตัดสินพฤติกรรมของบุคคล

ส่วนในทฤษฎีของ กูด (Good. 1973 : 636) กล่าวว่า ในแนวของสังคมนิยมว่า ค่านิยมเป็นเรื่องของความสนใจของแต่ละบุคคลที่มีต่อสิ่ง ๆ นั้น ซึ่งเป็นสิ่งที่ตนเองให้คุณค่า

จากความหมายของค่านิยมดังที่กล่าวไว้แล้วข้างต้น พอจะสรุปได้ว่า ค่านิยม หมายถึง ความเชื่อที่บุคคลใช้ยึดถือประจำใจ ช่วยตัดสินใจในการเลือกที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ที่บุคคลเลือกสรรว่าดีแล้ว มีความหมายสำหรับเขา ซึ่งเขาได้ยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ ในการดำเนินชีวิตและค่านิยมทุกค่านิยมจะมีความสำคัญไม่หักเหกัน เพราะค่านิยมของแต่ละบุคคลเกิดจากประสบการณ์ที่ได้รับ การตรวจสอบแล้วของเขา เนื่องจากประสบการณ์ที่แตกต่างกัน จึงทำให้ค่านิยมแตกต่างกันออกไปถึงแม้ว่าจะอยู่ในวัฒนธรรมหรือสังคมเดียวกันก็ตาม เมื่อประสบการณ์ของแต่ละบุคคลเพิ่มมากขึ้น

ก็จะมีผลกระทบกระเทือน ทำให้เขาเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงค่านิยมเดิมของเขา ดังนั้นค่านิยมจึงมีลักษณะไม่คงที่ แต่ก็ยังเป็นเครื่องนำทางพฤติกรรมของบุคคลในปฏิบัติ

ชนิดของค่านิยม

นักการศึกษาสาขาต่าง ๆ ได้แบ่งชนิดของค่านิยมไว้แตกต่างกัน ซึ่งพอจะสรุปได้ดังนี้

พินัส หันนาคินท์ (2523 : 24) ได้แบ่งค่านิยมออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ค่านิยมที่มีลักษณะคงตัว คือค่านิยมที่จำเป็นจะต้องรับปลูกฝังให้กับเยาวชนไทยและประชาชนโดยทั่วไป เป็นค่านิยมที่บอกรับโดยปราศจากข้อสงสัยในสังคม เช่น ค่านิยมความรักชาติ ความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์และการพึ่งตนเอง เป็นต้น
2. ค่านิยมที่มีลักษณะไม่คงตัวหรือค่านิยมที่เกิดขึ้นใหม่ยังอยู่ในระหว่างการพิสูจน์ด้วยกาลเวลา อาจมีความคงทนถาวรสักเพียงไร การสร้างค่านิยมประเภทนี้ อาจไม่ได้รับความนิยเมื่อเทียบกับค่านิยมประเภทแรก

สาโรช บัวศรี (2525 : 10 - 11) ได้แบ่งค่านิยมไว้ 2 ประเภท คือ

1. ค่านิยมพื้นฐาน (Basic Values) ประกอบด้วยค่านิยม ดังต่อไปนี้
 - 1.1 ศีลธรรม (Moral Values)
 - 1.2 คุณธรรม (Ethical Values)
 - 1.3 ขรรณนิยมประเพณีหรือวัฒนธรรม (Cultural Values)
 - 1.4 กฎหมาย (Legal Values)
2. ค่านิยมวิชาชีพ (Professional Values)
 - 2.1 อุทิศการณ์ในชีวิตของตน
 - 2.2 วินัยของวิชาชีพของตน
 - 2.3 มารยาทของวิชาชีพของตน
 - 2.4 พระราชบัญญัติเกี่ยวกับวิชาชีพโดยตรง

นอกจากนั้น คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้แบ่งประเภทของค่านิยมพื้นฐาน เป็น 3 ประเภท คือ (เกียรติศักดิ์ อธิยานันท์. 2525 : 34 - 35)

1. ค่านิยมเกี่ยวกับตนเอง (Self - Oriented Values) ได้แก่ ค่านิยมการประหยัด ความขยันหมั่นเพียร การพึ่งตนเองและความมีสติปัญญา
2. ค่านิยมเกี่ยวกับสังคม (Society - Oriented Values) ได้แก่ ค่านิยมความรับผิดชอบ ความสามัคคี ความมีวินัย และการยึดมั่นในคุณธรรม
3. ค่านิยมเกี่ยวกับชาติ (Nation - Oriented Values) ได้แก่ ค่านิยมความรักชาติ พินิกซ์ (Phinix. 1958 : 549 - 551) ได้แบ่งค่านิยมออกเป็น 6 ชนิด คือ
 1. ค่านิยมทางวัตถุ (Material Values) เป็นค่านิยมเกี่ยวกับความจำเป็นทางด้านร่างกายของชีวิตมนุษย์
 2. ค่านิยมทางสังคม (Social Values) เป็นค่านิยมที่ช่วยให้เกิดความรัก ความผูกพัน และความต้องการของบุคคล
 3. ค่านิยมทางความจริง (Truth Value) เป็นค่านิยมที่มีความสำคัญมากสำหรับผู้ที่ต้องการความรู้และนักวิทยาศาสตร์ ซึ่งต้องการค้นคว้าหากฎแห่งธรรมชาติ
 4. ค่านิยมทางจริยธรรม (Moral Value) เป็นค่านิยมที่ทำให้เกิดความรับผิดชอบ
 5. ค่านิยมทางสุนทรีย์ (Esthetic Value) เป็นความซาบซึ้งในความดีความงามของสิ่งต่าง ๆ
 6. ค่านิยมทางศาสนา (Religious Value) เป็นค่านิยมเกี่ยวกับความปรารถนา ความสมบูรณ์ของชีวิต

ความสำคัญของค่านิยม

ค่านิยมเป็นสิ่งสำคัญอย่างมาก เนื่องจากว่าค่านิยมที่มนุษย์เรามีอยู่นั้นทำหน้าที่มากมายหลายอย่างเกี่ยวกับชีวิตของเรา ซึ่ง ลูเทรี โคมินทร์ และสันติ สมัยการ (2523 : 68) ได้กล่าวถึงความสำคัญไว้ว่า

1. ค่านิยมทำหน้าที่เป็นเกณฑ์ (Criteria) หรือมาตรฐาน (Standard) ที่ใช้นำพฤติกรรมมาปฏิบัติในหลายทาง เช่น
 - 1.1 เป็นเกณฑ์ใช้ในการประเมิน จักสัน จินชม ยกย่อง หรือติเตียนตนเอง หรือการกระทำของคนอื่น

1.2 เป็นตัวกำหนดให้เราเลือกนิยามอุดมการณ์ทางการเมืองบางอุดมการณ์มากกว่าอุดมการณ์อื่น ๆ

1.3 จูงใจให้เราแสดงจุดยืนของเราในเรื่องต่าง ๆ

1.4 เป็นบรรทัดฐานที่ช่วยในการชักชวน ทำหาย คัดค้าน และถกเถียงหรือพยายามที่จะเปลี่ยน

1.5 เป็นบรรทัดฐานสำหรับกระบวนการให้เหตุผลต่อความนึกคิดและการกระทำของตน

2. ค่านิยมทำหน้าที่เป็นตัวบ่งชี้ถึงความต้องการและแรงจูงใจของมนุษย์

ทนายศึกษานินเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2531 : 4) ได้กล่าวถึงความสำคัญของค่านิยมไว้ดังนี้

1. ค่านิยมทำหน้าที่เป็นบรรทัดฐานหรือมาตรฐานของพฤติกรรมทั้งหลายของเร่ว่า ควรจะทำหรือไม่ควรจะทำ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และค่านิยม จะช่วยทำหน้าที่ประเมินการปฏิบัติการต่าง ๆ ทั้งของตัวเราและของผู้อื่น

2. ค่านิยมทำหน้าที่เป็นแบบแผนสำหรับการตัดสินใจและการแก้ไขข้อขัดแย้งต่าง ๆ ในบางกรณีบุคคลต้องเผชิญกับสถานการณ์บางอย่างที่ขัดแย้งทำให้ต้องเลือกทางใดทางหนึ่ง เช่น การปฏิบัติตามคำสั่งของผู้อื่นกับบัญญัติของทางศาสนา หรือความปรารถนาส่วนตัว การปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต แต่ยากจนกับการปฏิบัติงานในทางที่ทุจริตแต่ร่ำรวย บุคคลจะเลือกเส้นทางไหนนั้น ค่านิยมหรือระบบค่านิยมที่บุคคลมีอยู่จะช่วยกำหนดทางเลือกให้เขา

3. ค่านิยมทำหน้าที่เป็นแรงจูงใจหรือผลักดันของบุคคล เช่น บุคคลที่มีค่านิยมในการมีอายุยาวนานหรือสุขภาพดี ก็จะมีแรงผลักดันให้ออกกำลังกายเป็นประจำ เป็นต้น

จากความสำคัญของค่านิยมดังกล่าวพอจะสรุปได้ว่า ค่านิยมจะเป็นตัวการที่มีอิทธิพลต่อการแสดงออกของพฤติกรรมของมนุษย์ คือเป็นมาตรฐานหรือเป็นแนวทางให้บุคคลประพฤติปฏิบัติ และทำหน้าที่กระตุ้น เพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติและการประพฤติปฏิบัติของตนเป็นตัวการที่ทำให้สังคมเปลี่ยนแปลง ในขณะที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมก็ทำให้เกิดค่านิยมใหม่ ๆ เช่น การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ฉะนั้น ค่านิยมเป็นได้ทั้งเหตุและผลของการเปลี่ยนแปลง

ในปี พ.ศ. 2523 สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2524 : 47 - 54) ได้ทำการวิจัยเพื่อหาค่านิยมเพื่อที่จะปลูกฝังและพัฒนาให้เกิดขึ้นแก่บุคคลทุกคนในชาติ จากการศึกษาในครั้งนี้

เริ่มจากการระดมทุนสมทบจากคณะกรรมการ เพื่อพิจารณากำหนดค่านิยมโดยแต่งตั้งจากผู้บริหาร
โรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาและอธิการวิทยาลัยครูต่าง ๆ ในกรุงเทพฯ โดย
กองวิจัยและวางแผน สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติรับผิดชอบดำเนินการ ผลการเสนอ
ค่านิยมที่จะแก้ปัญหาของชาติ ซึ่งสรุปได้เป็นค่านิยมเพื่อชีวิตและสังคมไทย 20 ประการ คือ

1. การประหยัดและประมาณตนเพื่อการดำรงชีวิตที่เรียบง่าย
2. การรักความจริง และกล้ากระทำการเพื่อความจริง
3. การมุ่งมั่นทำงานเพื่องาน โดยตระหนักว่า งานคือชีวิต
4. การเคารพตนเอง พึ่งตนเอง และไม่ย่อท้อต่อปัญหาชีวิต
5. การใฝ่หาความรู้และใช้สติปัญญาเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต
6. การตระหนักในคุณค่าของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมผลต่อการดำรงชีวิตที่สูงส่ง
7. ความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน เคารพสิทธิและความคิดเห็นของผู้อื่น
8. ความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนที่มีต่อสังคม โดยกระทำให้ตนเป็นประโยชน์ต่อมนุษยชน
และไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน
9. การตระหนักในสำคัญของการทำงานร่วมกันด้วยความสามัคคี รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย
10. การเห็นความสำคัญของครอบครัวในฐานะที่เป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาเยาวชน
และสังคม
11. ความมุ่งมั่นที่จะช่วยกันรักษาและเสริมสร้างความเป็นธรรม เสรีภาพ และภราดรภาพ
ในสังคม
12. การตระหนักในสำคัญของการพัฒนาชีวิตและสังคมที่เกี่ยวกับจิตใจ คุณธรรม
ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม
13. การรักษาความเป็นเอกราชของชาติไทย ภูมิใจในความเป็นคนไทย รักไทย นิยมไทย
ยินดีเสียสละเพื่อชาติแม่ควยชีวิต
14. การยึดมั่นในศาสนาธรรม เป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติในการดำรงชีวิต
15. การยึดมั่นในหลักการประชาธิปไตย
16. การเทิดทูนองค์พระมหากษัตริย์เป็นองค์พระประมุข เป็นมิ่งขวัญ และเป็นศูนย์รวมน้ำใจ
ของคนในชาติ

17. การเคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับ กฎเกณฑ์ และระเบียบแบบแผนโดย
เคร่งครัด ความสงบสุขของสังคม

18. การช่วยกันรักษา ห่วงแหน่สาธารณสมบัติ และมรดกวัฒนธรรมของชาติ

19. การปลูกฝังสุนทรีย์และรักษาส่งเสริมพลานามัยของตน ครอบครัว และชุมชน

20. การยกย่องสรรเสริญผู้กระทำความดี ท่อตันการกระทำความชั่ว

จากค่านิยมเพื่อชีวิตและสังคมไทย 20 ประการนี้ ไปทำการสร้างเครื่องมือสำรวจค่านิยม
เพื่อนับเสียงประชามติและทำการวิจัยและเลือกตัวอย่างประชากรทั่วแทนภาคต่าง ๆ 10 จังหวัด
คือ กรุงเทพฯ เชียงใหม่ อุบลราชธานี จันทบุรี สงขลา พระนครศรีอยุธยา อุตรดิตถ์
สกลนคร เพชรบุรี และยะลา เก็บข้อมูลจากตัวแทนประชากรไทย 9 กลุ่มอาชีพ คือ

1. วิชา สามเณร ชี
2. ชาวนาทั่วไป
3. ข้าราชการพลเรือน
4. ข้าราชการทหาร ตำรวจ
5. ข้าราชการครู อาจารย์
6. นักการเมือง
7. นักธุรกิจ พ่อค้า
8. นักศึกษา
9. นักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ แจกแบบสอบถามไป 20,000 ฉบับ ได้รับคืน
12,363 ฉบับ เท่ากับ 61.82 การวิเคราะห์ผลการวิจัยปรากฏว่าได้เป็นค่านิยมที่พึงประสงค์
9 ประการ คือ

1. การประหยัด
2. ความขยันหมั่นเพียร
3. ความมีสติปัญญา
4. การพึ่งตนเอง
5. ความรับผิดชอบ

6. ความสามัคคี
7. การยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม
8. ความมีวินัย
9. ความรักชาติ

และเพื่อนำคำนิยามที่ทั้งประสงค์ทั้ง 9 ไปสู่การปฏิบัติ คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติได้
ดำเนินการจัดประชุมสัมมนาเพื่อนำคำนิยามที่ทั้งประสงค์ไปสู่การปฏิบัติโดยร่วมกับสถาบันไทยคดีศึกษา
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จัดขึ้นในวันที่ 17 - 18 เมษายน 2524 มีวัตถุประสงค์ คือ

1. เพื่อเสนอผลการวิจัยคำนิยามที่ทั้งประสงค์ 9 ประการ
2. ผู้เข้าร่วมสัมมนาจะได้เสนอแนะแนวทางและวิธีการปลูกฝังคำนิยามที่ทั้งประสงค์ใน
กลุ่มอาชีพและสังคมต่าง ๆ
3. เพื่อเสนอแนะวิธีการปลูกฝัง ส่งเสริมและเผยแพร่คำนิยามที่ทั้งประสงค์ 9 ประการ
ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. เพื่อนำผลการสัมมนาไปเป็นข้อมูลในการจัดทำคู่มือวิธีการปฏิบัติในการปลูกฝังคำนิยามที่
ทั้งประสงค์

ผลการประชุม ได้รับความร่วมมือและแนวทางดำเนินการต่อไป แต่ในการประชาสัมพันธ์
เผยแพร่นั้นได้ถูกท้วงติงว่า คำนิยามที่ทั้งประสงค์ควรจะสั้น ๆ ง่ายและไม่มีจำนวนมาก หากแต่การจดจำ
จึงได้รวมคำนิยามที่ทั้งประสงค์ 9 ประการ ลงให้เหลือเพียง 5 ประการ เรียกว่า คำนิยามพื้นฐาน
5 ประการ ได้แก่

1. การพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร
2. การประหยัดและอดออม
3. การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย
4. การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา
5. ความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

ความหมายของการพึ่งตนเอง

เป็นที่เห็นพ้องกันแล้วว่า การพัฒนาในประเทศไทยไม่ว่าจะอยู่ในระดับใดของประเทศ จะต้องเป็นการพัฒนาที่มุ่งแนวทางไปสู่การพึ่งตนเอง และก่อนที่จะกล่าวถึงแนวทางการพึ่งตนเอง ควรที่จะทำความเข้าใจ เกี่ยวกับความหมายของการพึ่งตนเอง ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

การพึ่งตนเอง คือการที่จิตวิญญาณของบุคคล มีวิญญานะพอที่จะบังคับควบคุมให้บุคคลแสดง พฤติกรรมในทางที่ถูกต้อง สามารถมีวิถีชีวิตที่สงบสุขได้ด้วยตนเองไม่เป็นการละทิ้งบุคคลอื่นหรือหมู่คณะ (ประจักษ์ บุญอารีย์. ม.ป.ป. : 1)

ส่วนสมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก (วาสนมหาเถร. 2525 : 37) ทรงกล่าวไว้ว่า การพึ่งตนเอง หมายถึง การที่ตนเป็นที่พึ่งของตนเองไม่ให้ล้มตน เพื่อให้ตนถึงความสำคัญของตนเองเป็นหลักใหญ่ กำหนดทางเลือกที่เป็นตัวของตัวเองได้ โดยไม่ต้องอาศัยความช่วยเหลือของผู้อื่น และการพึ่งตนเองต้องเคารพตนเอง เชื้อมั่นในความสามารถที่จะกระทำการใด ๆ ให้สำเร็จด้วยตนเอง และไม่ทำตัวเป็นปัญหาหรือเป็นการละเลยผู้อื่นหรือหมู่คณะ

สำหรับ วิจารย์ พานิช (2526 : 389) ยังได้ให้ความหมายไว้ในเชิงเปรียบเทียบ กล่าวคือ การพึ่งตนเอง หมายถึง ความสามารถพึ่งตนเองได้ในส่วนหนึ่ง ระดับหนึ่งในบางส่วน ทั้งพึ่งผู้อื่นและในส่วนตัวตนเองก็ต้องเป็นที่พึ่งของผู้อื่นด้วย

จากความหมายของการพึ่งตนเองที่กล่าวไว้ข้างต้นทั้งแนวกว้างและทางลึก พอจะสรุปได้ว่า การพึ่งตนเอง หมายถึง ความสามารถที่จะยืนหยัดและใช้ชีวิตร่วมกันอย่างมีความสงบได้ด้วยความสามารถของตนเอง การพึ่งตนเองของบุคคลหรือสังคมมิใช่การปิดตัวเอง ทักทายความสัมพันธ์กับผู้อื่นหรือสังคมอื่น แต่อยู่บนพื้นฐานของนิติใหม่แห่งความสัมพันธ์ คือคุณค่าของความเป็นมนุษย์ ฉะนั้นการพึ่งตนเอง จึงประกอบไปด้วยทั้งความเป็นไท และเป็นธรรม

บทบาทและความสำคัญของค่านิยมในการพึ่งตนเอง

การที่บุคคลจะดำรงชีพในสังคม โดยไม่เป็นการละเลยผู้อื่นแล้วยังบำเพ็ญประโยชน์แก่สังคม โดยส่วนรวมได้นั้น อย่างน้อยก็ควรมีความสามารถในการประกอบกิจการงาน อันก่อให้เกิดคุณประโยชน์เป็น

ปัจจัยสำหรับการดำรงชีวิตในสังคม จึงต้องมีกระบวนการเสริมสร้างความสามารถในการประกอบอาชีพ ให้เกิดขึ้นในสมาชิก โดยอาศัยความรู้และประสบการณ์ที่ได้สร้างสรรพัฒนาขึ้นใหม่พื้นฐานของการพึ่งตนเอง

เด็นท์ จามริก (2523 : 25) ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับค่านิยมในการพึ่งตนเองไว้ว่า เป็นแนวทางการพัฒนาอย่างหนึ่ง ซึ่งตั้งต้นจากความเข้าใจในธรรมชาติของความเป็นหนึ่งพึ่งชาวไร่ ชาวนา ในฐานะที่เป็นมนุษย์อย่างน้อยที่สุด บ่อจะมีพลังสติปัญญา ความสามารถอยู่บนพื้นฐานทาง ธรรมชาติ และสาเหตุที่ตนเองอยู่ในฐานะยากจน ช่วยตนเองไม่ได้เช่นทุกวันนี้ก็เพราะถูกปิดกั้น ในการที่จะพัฒนาตนเองจากปัจจัยแวดล้อมธรรมชาติ เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การบริหาร และวัฒนธรรม การพัฒนาชนบท จึงไม่ใช่เรื่องที่จะหยิบยื่นหรือยึดเบียดจากเบื้องสูงไปสู่เบื้องล่าง หากแต่ต้องมุ่งลงเสริม ให้ชาวไร่ ชาวนา ได้ทำความเข้าใจกับปัญหาของตนเอง และคิดค้นหาวิธีการแก้ไข ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงในลักษณะที่สัมพันธ์ต่อปัญหาความต้องการและความสามารถของตนเองอย่างแท้จริง ซึ่ง

กัลยา แสสนบาย (2525 : 21) ได้กล่าวไว้เช่นกันว่า ค่านิยมในการพึ่งตนเอง นับเป็นหลักการพัฒนา ที่พยายามสร้างเสริมให้ประชาชนในศักยภาพและความสามารถของตนเองแก้ไขปัญหาคือเพื่อผลประโยชน์ ของตนเอง หรืออาจจะมองถึงการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้สูงขึ้น จะพบว่า การพัฒนาที่ถูกมอง ควรจะ เป็นการพัฒนาให้ประชาชนมีขีดความสามารถที่ช่วยตนเองต่อไปได้ โดยไม่ต้องคอยพึ่งรัฐบาลหรือ องค์การใด ๆ มาช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลา เพราะรัฐบาลไม่สามารถช่วยเหลือประชาชนในประเทศ ที่มี สภาพความเป็นอยู่ได้ทั้งหมด และทราบคือการพัฒนา ยังเป็นแบบคำจุนช่วยเหลือ ก็จะทำให้ประชาชน ไม่สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้ และจากการสำรวจของ สุรัสวดี พูนยนต์ (2526 : 24 - 25) กล่าวว่า ชุมชนที่สามารถพัฒนาตามหลักการของการพึ่งตนเองนั้น สามารถพัฒนาไปช่วยตัวของชาวบ้านเอง มีกิจกรรมการพัฒนาาร่วมกัน บุคคลภายนอกมิใช่ปัจจัยหลักที่ก่อให้เกิดกิจกรรมต่าง ๆ ขึ้น จากข้อมูลที่ ปรากฏคือ บ้านหนองโกขาว ตำบลทราญมูต อำเภอทราญมูต จังหวัดยโสธร เป็นตัวอย่างที่น่าสนใจ นอกจากนั้นแล้วในกรุงเทพฯ ก็ได้มีผู้พยายามนำหลักการนี้มาใช้ในการพัฒนาสังคม คือครูประทีป อึ้งทรงธรรม ซึ่งกล่าวถึง หลักการพัฒนาประชาชนในสโลมว่า การพัฒนาสังคมมิใช่ให้อย่างเดียวแต่เกิดจาก การทำเช่นนั้น เป็นการส่งเสริมแบบล้าหลัง จะทำให้เขาไม่รู้จักการพึ่งตนเอง การส่งเสริมที่ถูกต้องเป็นการ ส่งเสริมเพื่อให้เขาช่วยตนเองได้ในอนาคต และในทางพระพุทธศาสนา ยิ่งได้กล่าวถึง บทบาทและ ความสำคัญของการพึ่งตนเองไว้ โดยสอนให้มนุษย์รู้จักการพึ่งตนเอง และใช้หลักการที่เรียกว่า "นาถกรณธรรม" คือ หลักการพึ่งตนเอง 10 ประการ

1. คีล คือความประพฤติชอบด้วยกาย วาจา ใจ วิริยะเมยวีนัย
2. พานุสัจจะ หนักนศึกษาหาความรู้ที่เป็นประโยชน์อันใดเป็นสาขาวิชาของตนเอง หรือ
 ศึกษาศิลปวิทยาใด ก็ศึกษาให้เข้าใจลึกซึ้ง และใช้ได้จริง
3. กัลยาณมิตตา รู้จักเลือกคบมิตรที่ดี
4. โสว จัสสตา เป็นคนมีเหตุผล รู้จักการรับฟัง เหตุผล ข้อเท็จจริง พร้อมทั้งจะ
 ปรับปรุงแก้ไขตนเอง
5. กิจกรณียะสุทักขตา เป็นคนขยัน คือเอาใจใส่ช่วยเหลือธุระและกิจการของชนร่วมคณะ
6. ชัมมกามตา ดำรงตนอยู่ในหลักธรรม
7. วิวิยารัมภะ มีความพากเพียรพยายามหลีกเลี่ยงความชั่ว ประกอบความดี
8. สัมมัญญิ ยินดีในความสามารถของตนที่ตนได้สร้างหรือแสวงหามาได้ด้วยเรี่ยวแรง
 ความเพียรพยายามของตนเองโดยชอบธรรม
9. สติ มีสติมั่นคง คือรู้จักกำหนดจดจำระลึกถึงกิจการที่ทำ คำที่พูด และที่จะต้องทำต่อไปได้
 จะทำอะไรก็รอบคอบ ไม่ประมาทเลินเล่อ
10. ปัจฉา มีความรอบรู้ในสิ่งที่ควรรู้ ในสิ่งที่เป็นประโยชน์และไม่เป็นประโยชน์
 หลักการทั้งตนเองทั้ง 10 ประการนี้ เป็นหลักการที่พระพุทธองค์ทรงค้นพบ แนะนำพุทธบริษัท
 ปฏิบัติตามจนสำเร็จ บรรลุผลเป็นบุคคลที่มีความสามารถ "ทั้งตนเองได้" (สมเด็จพระมหาสมณเจ้า
 วชิรญาณ วโรธ. 2526 : 35)

จากหลักธรรมของพระพุทธเจ้าและทัศนคติของนักวิชาการที่ได้โน้มน้าวคิดเกี่ยวกับบทบาทและ
 ความสำคัญของค่านิยม ในการทั้งตนเองไว้พอจะกล่าวได้ว่า ค่านิยมในการทั้งตนเองนี้มีความสำคัญมาก
 และกำลังได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง ที่จะนำมาใช้การพัฒนาประเทศแผนการพัฒนารูปแบบใหม่ที่
 เน้นในด้านปริมาณการเติบโตในด้านต่าง ๆ และการเพิ่มผลผลิต เพราะการพัฒนาในเชิงปริมาณนั้นเป็น
 การไม่ส่งเสริมความสามารถในการทั้งตนเองในหลาย ๆ ด้าน ทั้งยังเกิดความเคยชินที่จะรอความ
 ช่วยเหลือจากผู้อื่นอยู่ตลอดเวลา ด้วยเหตุนี้ประเทศที่กำลังพัฒนา จึงได้แสดงความมุ่งหวัง ที่จะพัฒนา
 ประชาชนของตนให้รู้จักกับการทั้งตนเอง ซึ่งก็จะส่งผลไปจนถึงระดับรากฐานเมืองในที่สุด

หลักสูตร การศึกษา ใหญ่กับค่านิยมในการพึ่งตนเอง

หลักสูตร เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการในระบบการจัดการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท และโดยทั่วไปกล่าวกันว่า หลักสูตร หมายถึง เนื้อหาวิชาที่จัดไว้เป็นระบบสำหรับผู้เรียน มีลักษณะเป็นโปรแกรมการศึกษาที่กำหนดเค้าโครงการเรียนเป็นรายวิชา หรือกลุ่มวิชา พร้อมทั้งประสบการณ์ทั้งหมด หลักสูตรจึงถือเป็นปัจจัยสำคัญในการขึ้นกำหนดทิศทางการจัดการเรียนการสอน (สาวยุค จัปาทอง. 2529 : 39)

หลักสูตรการศึกษา นอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นหลักสูตร ที่เนื่องมาจากหลักสูตร การศึกษา นอกโรงเรียน ระดับประถมศึกษา ซึ่งมีหลักการสำคัญที่จะสรุปได้ดังนี้ (กรมการศึกษา นอกโรงเรียน. 2530 : 1)

1. เป็นการศึกษาที่จัดขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม อันเป็นพื้นฐานให้แก่ของทางสำหรับประกอบอาชีพตามความสามารถ ความสนใจ และความถนัด
2. เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนนำประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนไปใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหาชีวิตประจำวันและเป็นพื้นฐานสำหรับปรับปรุงการดำรงชีวิต
3. เป็นการศึกษาที่มุ่งสร้างความเป็นเอกภาพของชาติ
4. เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาบุคลิกภาพในด้านจริยธรรม วัฒนธรรม ค่านิยม เจตคติ และพฤติกรรม
5. เป็นการศึกษาที่จัดให้ประสานสัมพันธ์ทั้งในระหว่างโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการให้การศึกษาทั่วไป และพื้นฐานวิชาชีพอย่างกว้าง ๆ ซึ่งจะนำท่อนองหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งมีหลักการพอสรุปได้ดังนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2530 : 2)

1. เน้นการเลือกกลุ่มวิชาตามความถนัด ความสามารถ และความสนใจ เพื่อผู้เรียนจะยึดเป็นอาชีพ
2. มุ่งฝึกผู้เรียนให้มีประสบการณ์ เพื่อให้ได้เกิดความรู้ ความชำนาญที่สามารถนำไปใช้ปฏิบัติ และประกอบอาชีพได้จริง
3. มุ่งให้ผู้เรียนได้ใจ แลวงหาความรู้ ความจริง เพื่อให้เกิดความงอกงามทางสติปัญญา

4. มุ่งปลูกฝังคุณธรรมและความกล้าทางจริยธรรม
5. มุ่งเน้นการผสมผสานความรู้กับการปฏิบัติให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจสังคม
6. มุ่งเน้นการ เลือกเฟ้นวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เหมาะสม ไปใช้ในการพัฒนาท้องถิ่น
7. เป็นหลักสูตรที่สนับสนุนให้ผู้เรียนร่วมกันใช้ความรู้พัฒนาสังคม
8. เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สามารถศึกษาค้นคว้าความรู้และทักษะจากแหล่งวิทยาการ และสถานประกอบการอาชีพอิสระ

จากหลักการที่กล่าวมาจะเห็นได้ชัดเลยว่า การศึกษานอกระบบโรงเรียน เน้นถึงการพัฒนาความเป็นมนุษย์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ มีศูนย์กลางอยู่ที่ผู้เรียนให้เสรีภาพและความรับผิดชอบแก่ผู้เรียนที่จะกำหนดทางเลือกความสนใจ และแนวชีวิตของตนเอง โดยผู้สอนเป็นเพียงผู้ที่คอยช่วยเหลือให้คำแนะนำและปลูกเร้าให้ผู้เรียนย้อนกลับมาพึ่งตนเอง ครอบคลุมถึงความสามารถ ความสำคัญและศักยภาพของตัวเอง ดังนั้นการศึกษานอกระบบโรงเรียนจึงมีรูปแบบหลักสูตร และระยะเวลาไม่ตายตัว แต่จะเป็นกิจกรรมการศึกษาที่จัดขึ้น เพื่อให้ประชาชนสามารถช่วยเหลือตนเอง พึ่งตนเองให้มากที่สุดตามความเหมาะสมและความต้องการ ของผู้เรียน

สภาพแวดล้อมทางครอบครัว

สภาพแวดล้อมทางครอบครัว เป็นขบวนการสำคัญยิ่งต่อชีวิตมนุษย์ หากสภาพแวดล้อมทางครอบครัวดี ก็จะช่วยสร้างเสริมบุคคลให้เป็นผู้ใหญ่ที่เพียบพร้อมด้วยคุณธรรม จะเป็นประโยชน์ต่อบุคคลและสังคม ใดเป็นอย่างดี นอกจากนั้นสภาพแวดล้อมทางครอบครัวยังมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการ ของบุคคลแต่ละคนในทางต่าง ๆ บุคคลจะมีบุคลิกเช่นใด เป็นที่ทองการ ของสังคมหรือไม่ ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมทางครอบครัวหรือการอบรมเลี้ยงดูนั่นเอง

เกโซ ถวนานนท์ (2510 : 67 - 68) ได้กล่าวถึงการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาที่มีต่อบุคคลในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งมีผลกระทบกระเทือนต่อพัฒนาการและบุคลิกภาพของบุตรในโอกาสที่ดังนี้

1. บิดามารดาจะไม่เอาใจใส่ต่อบุตร ย่อมทำให้บุตร เกิดความรู้สึกไม่ปลอดภัยทางอารมณ์ รู้สึกชีวิตวุ่นวายไม่มั่นคง และมักจะส่งผลให้มีพฤติกรรมออกมาในรูปของการปฏิเสธเป็นคนที่ขาดความรัก หึงหวงให้ความรักแก่ใครไม่เป็น

2. นิคามารคาที่ปกป้องคุ้มครองด้วยการบังคับออกคำสั่งอยู่ตลอดเวลา จะทำให้บุตรขาดความกตัญญู เริ่ม ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง มีแนวโน้มที่จะท้องฟุ้งอยู่ตลอดเวลา และเป็นผู้ที่ยอมคนอยู่ตลอดเวลา นิคามารคาที่ไร้ระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัดยอมทำให้บุตรเป็นคนมีลักษณะลงโทษตนเอง และทั้งมักจะมีพฤติกรรมรุนแรงในทางนิเสถ

3. นิคามารคาที่ทะเลาะเบาะแว้งกันเป็นประจำหรือหย่าร้างกัน บุตรจะมีความกระวนกระวายใจ มีความเครียด มีความรู้สึกไม่ปลอดภัย ไม่มั่นใจในตนเอง มองโลกในแง่ไม่บริบูรณ์ และขาดแบบฉบับในการสร้างเสริมลักษณะของตนด้วย

4. นิคามารคาที่ยึดมั่นและเคร่งครัดในศีลธรรมจรรยาอย่างมาก ย่อมจะมีผลให้บุตรมีโอกาสสร้างความเจริญก้าวหน้าได้สูงสุดและทำให้มีแนวโน้มที่จะเกิดความขัดแย้งทางใจอย่างรุนแรงขึ้นได้ และอาจทำให้กลายเป็นคนลงโทษตนเองไม่เห็นคุณค่าของตนเองขึ้นได้ด้วย

จากการศึกษาของ เรคเก (Radke. 1964 : 200 - 202) ซึ่งได้จำแนกการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีผลต่อพฤติกรรมของเด็กไว้ 13 อย่าง สามารถสรุปรวมเป็นการอบรมเลี้ยงดู 3 รูปแบบ คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึง พฤติกรรมที่พ่อแม่ให้การอบรมเลี้ยงดูเด็กด้วยเหตุผลตามหลักวิทยาศาสตร์ ครอบครัวยอมรับเด็ก ฝึกให้เด็กมีหน้าที่รับผิดชอบ
2. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป หมายถึง พฤติกรรมที่พ่อแม่ใช้อำนาจบังคับ ท้องทำตามคำสั่ง ใ้รับการปกป้องคุ้มครองทะนุถนอมแบบทารก
3. การอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง หมายถึง พฤติกรรมของพ่อแม่ทอดทิ้ง ขาดการดูแลเอาใจใส่ ปลอบปละละเลยตามใจเด็ก

ในทำนองเดียวกัน โรเจอร์ (Roger. 1972 : 17) ได้แบ่งการอบรมเลี้ยงดูของบุปการองไว้ 3 ลักษณะ คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล (A Reasonable Child-Rearing Practice) หมายถึง วิธีการปฏิบัติของพ่อแม่หรือบุปการองที่เด็กมีความรู้สึกว่า พ่อแม่ปฏิบัติต่อเด็กด้วยความยุติธรรม เป็นประชาธิปไตย ทั้งด้วยความรัก ความเอาใจใส่ สนใจทุกขุสขุของของของ
2. การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมเข้มงวดกวดขัน (A Strictly Controlled Child-Rearing Practice) หมายถึง วิธีการปฏิบัติของพ่อแม่หรือบุปการองที่เด็กมีความรู้สึกว่าไม่ได้รับ

ความอิสระ เพราะพ่อแม่หรือผู้ปกครองก้าวเข้าไปในเรื่องส่วนตัวและต้องการให้เด็กอยู่ในระเบียบวินัยเสมอ ทั้งในด้านการทำงาน ความคิดเห็น การแต่งกาย การเรียน มารยาท โดยบังคับเอาความพอใจและความต้องการของตนเป็นสำคัญ

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย (A Permissive Child - Rearing Practice) หมายถึง วิธีการปฏิบัติของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ที่เด็กมีความรู้สึกว่าจะไม่ได้รับความรัก ความเอาใจใส่ ขาดความอบอุ่น ถูกทอดทิ้ง ไม่ได้รับคำแนะนำและการช่วยเหลือจากผู้ปกครอง เด็กสามารถทำอะไรตามใจตนเอง

นอกจากนี้เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย จะมีผลให้เด็กเกิดความรู้สึกว่าตนเองถูกเกลียดชัง ไม่มีใครสนใจจึงพยายามเรียกร้องความสนใจด้วยการแสดงอาการก้าวร้าวเห็นคนอื่นเป็นศัตรู ปรับตัวไม่ดี มุ่งร้าย ไม่รู้จักขอบเขตของความพอดี ซึ่งในสังคมไทย ลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างไปจากสังคมอื่น เช่น ผู้หญิงชอบให้เด็กอยู่ในโอวาท บางครอบครัวให้ความรักแก่บุตรมากเกินไปหรืออาจจะทิ้งบุตรอยู่ตามลำพัง บางครั้งก็ให้อยู่กับพี่เลี้ยง ก่อให้เกิดปัญหาแก่เด็ก เช่น การว้าวุ่นการพึ่งตนเอง (ประพันธ์ สุทวาราส. 2519 : 48 - 50)

จากที่กล่าวมาแล้วทั้งหมด พ่อจะสรุปไว้ว่าสภาพแวดล้อมทางครอบครัวมีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กเป็นอย่างมาก เพราะพ่อแม่เป็นบุคคลที่มีความใกล้ชิดกับเด็ก เป็นผู้ที่จะถ่ายทอดอุปนิสัย เจตนาคติ อารมณ์ ทักษะ และพฤติกรรมต่าง ๆ ให้แก่เด็ก การอบรมเลี้ยงดูจึงควรกระทำโดยมีรากฐานมาจากเหตุผล เพราะเป็นการสร้างสรรค์บุคคลให้มีความรู้ความฉลาดหวังของสังคมเป็นการสร้างบุคคลรุ่นใหม่ให้ออกไปอยู่ในสังคมโดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว

ดังนั้นในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกการอบรมเลี้ยงดู 3 แบบ คือการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย เพราะในสภาพสังคมไทยปัจจุบันมักพบการอบรมเลี้ยงดูทั้ง 3 แบบดังกล่าวค่อนข้างจะมาก

ลักษณะของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

รุ่งเรือง ชงศิลา (2527 : 7) กล่าวว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง การประพฤติปฏิบัติของบุคคลที่จะกระทำการสิ่งใดอย่างใดไม่ทอดทิ้ง และมุ่งให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ มีใจกระทำการอันด้วยความต้องการสิ่งรางวัล แต่กระทำความเพียรพยายามของผลงาน ในข้อที่จะให้ความรู้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและส่วนบุคคล

นอกจากนี้ แมคเคลแลนด์ (McClelland. 1953 : 110 - 111) ได้ให้ความหมายแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไว้ว่าเป็นความปรารถนาที่จะทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี แข่งขันกับมาตรฐานอันดีเยี่ยม (Standard of Excellence) หรือทำให้ดีกว่าบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง พยายามเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ มีความรู้สึกอดทนใจเมื่อประสบความสำเ็จและมีความวิตกกังวลเมื่อประสบความล้มเหลว และลินด์แกรน (Lindgran. 1967 : 153) ได้เน้นความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในรูปของความต้องการความสำเร็จ (Need for Achievement) ซึ่งเปรียบได้กับความต้องการขั้นสูงของ มาสโลว์ เรียกว่า Self - Actualization

ฉะนั้นแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะส่งเสริมให้กิจกรรมต่าง ๆ ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมด้านการทำงานหรือการศึกษา ในด้านการเรียนการสอน ครูผู้สอนควรที่จะปลุกฝังแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ให้เกิดขึ้นกับนักเรียน เพื่อจะได้ส่งผลในด้านการเรียน และการทำงาน โดยที่ครูควรทราบลักษณะของผู้นี้แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง เพื่อเป็นแนวทางในการปลุกฝังให้กับนักเรียน และนอกจากนั้นแล้วยังมีผู้กล่าวถึงลักษณะของผู้นี้แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ดังนี้

ฐิติ อ่อนโคกสูง (2522 : 47) กล่าวถึง พฤติกรรมที่แสดงว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไว้คือ

1. ทำสิ่งที่ยาก ๆ มีความทะเยอทะยาน สนุกและชอบที่จะทำงานนั้น
2. ขวนขวาย แข่งขัน ต้องการเอาชนะ
3. มีความทะเยอทะยาน
4. ต้องการปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นเสมอ
5. มีจุดประสงค์ในการว่ากิจกรรมไว้แน่นอน
6. พฤติกรรมที่แสดงออกจะมีเอกลักษณ์ของตัว

ในทำนองเดียวกัน พรหม ชูชัยเจนจิต (2528 : 268 - 269) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงนั้นต้องเป็นผู้ที่มีความบากบั่น พยายามเอาชนะความล้มเหลวต่าง ๆ พยายามที่จะไปให้ถึงจุดหมายปลายทาง เป็นผู้ทำงานมีแบบแผน ตั้งระดับความคาดหวังไว้อย่างสูง ดังนั้นอาจสรุปได้ว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นความมุ่งมั่นของบุคคลในการเรียนหรือการทำงานที่เขาคิดว่ามีประโยชน์ต่อตนเองและสังคมให้บรรลุเป้าหมายตามที่เขาร่างเอาไว้ แต่ถ้ามียุติกรรมก็ไม่นับว่าจะหาวิธีการใหม่ต่อไป เพื่อให้กิจกรรมนั้นสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนั้น กิลฟอร์ด (Guildford. 1959 : 437) นักการศึกษาต่างประเทศได้กล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไว้ดังนี้

1. มีความทะเยอทะยาน ความปรารถนาที่จะทำกิจการให้สำเร็จ
2. มีความเพียรพยายามที่จะทำงานให้สำเร็จ
3. มีความอดทน เดิมใจที่จะลำบาก แม้จะยากเย็นเพียงใดก็ตาม เพื่อมุ่งทำงานกิจการให้สำเร็จ ถึงแม้จะเสียเวลานาน

ส่วน แมคเคลแลนด์ (McClelland. 1969 : 104) ได้กำหนดลักษณะของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ไว้ดังนี้

1. มุ่งที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จมากกว่าทำเพื่อหลีกเลี่ยงความล้มเหลว
2. มักจะเลือกทำสิ่งที่เป็นไปได้ และเหมาะสมกับกำลังความสามารถ
3. คิดว่าทุกสิ่งจะสำเร็จด้วยความตั้งใจจริงและการทำงานจริงของตน ไม่ใช่ในสิ่งมหัศจรรย์
4. จะทำอะไรเพื่อให้บรรลุมาตรฐานของตนเอง ไม่มีจุดมุ่งหมายที่รางวัลหรือชื่อเสียง

นอกจากนั้น เฮอแมนส์ (Hermans. 1970 : 354) ได้รวบรวมลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงไว้ 10 ประการ คือ

1. มีระดับความทะเยอทะยานสูง
2. มีความหวังอย่างมากว่าตนจะประสบผลสำเร็จ ถึงแม้ผลจากการกระทำนั้นจะขึ้นอยู่กับโอกาส
3. มีความพยายามไปสู่สถานะที่สูงขึ้นไป
4. อดทนทำงานที่ยากได้เป็นเวลานาน

5. เมื่องานที่กำลังทำอยู่ถูกขัดจังหวะหรือถูกรบกวน จะพยายามทำต่อไปจนสำเร็จ
6. รู้สึกว่าเวลาเป็นสิ่งที่หายากยิ่งและสิ่งต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว
7. คำถึงถึงเหตุการณ์ในอนาคตมาก
8. เลือกเพื่อนร่วมงานที่มีความสามารถเป็นอันดับแรก
9. ต้องการให้เป็นที่รู้จักแก่ผู้อื่น
10. พยายามปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ของตนให้ดีที่สุด

จากที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า แรงจูงใจได้สัมผัสเป็นความมุ่งมั่นของบุคคลในการทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่เขาถือว่าเป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมให้บรรลุตามที่ปรารถนาและเมื่อเขาประสบผลสำเร็จ เขาก็จะแสวงหาต่อไปอีก แต่หาพบอุปสรรคก็คิดหาวิธีใหม่ โดยไม่ล้มเลิก ดังนั้น แรงจูงใจได้สัมผัสจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งที่จะส่งเสริมให้บุคคลทำกิจกรรมต่าง ๆ ในด้านการเรียนและการทำงาน อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในการพึ่งตนเอง

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับค่านิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษาผู้ใหญ่ ยังไม่มีปรากฏมาก่อน แต่มีงานวิจัยที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งส่วนมากจะวิจัยบุคคลประเภทนักเรียนและนักศึกษา ฉะนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงต้องอาศัย ผลของการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคคลดังกล่าว เป็นแนวทางในการพิจารณาเลือกตัวแปร และการสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เอกสารการวิจัยในประเทศไทยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางครอบครัว

สมาน กำเนิด (2520 : 36 - 37) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ที่มีผลต่อการปรับตัวของเด็กไทยใช้กลุ่มตัวอย่าง ชั้นประถมศึกษา 7 จำนวน 397 คน พบว่า วิถีการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันนั้น จะทำให้เด็กมีการปรับตัวแตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เด็กที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจะปรับตัวได้ดีกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยและแบบเข้มงวดกวดขัน อย่างไรก็ตามมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยและแบบเข้มงวดกวดขัน จะปรับตัวแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ทำให้เด็กหญิงปรับตัวได้ดีกว่าเด็กชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิเชียร ทองบุษ (2521 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเปรียบเทียบการคิดให้เหตุผลตามหลักการอนุรักษและการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดูและภูมิหลังทางสังคมต่างกัน พบว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและแบบเข้มงวดกวดขันมีการคิดให้เหตุผลตามหลักการอนุรักษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนั้น เด็กชายและเด็กหญิงมีการคิดให้เหตุผลตามหลักการอนุรักษไม่แตกต่างกันในกลุ่มการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและแบบเข้มงวดกวดขัน

ส่วนสุกัญญา กุลสิง (2522 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาความแตกต่างของพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกระหว่างนักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบหอกตั้งและแบบให้ควบคุมครอบงำมากเกินไป กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาวิทยาลัยครูชาย 123 คน หญิง 130 คน รวม 253 คน ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาการชั้นสูง ปีที่ 4 ปีการศึกษา 2522 ผลจากการวิเคราะห์ ปรากฏว่า นักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบหอกตั้ง และแบบให้ควบคุมครอบงำมากเกินไป มีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยที่นักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและแบบหอกตั้ง มีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกมากกว่านักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ควบคุมครอบงำมากเกินไป

นอกจากนั้น นัฏฐร แก้วทอง (2522 : 60 - 61) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กวัยรุ่นในสังคมเมือง และชนบท ที่มีการอบรมเลี้ยงดูและแบบการคิดแตกต่างกัน พบว่า พัฒนาการของเด็กวัยรุ่นชายและหญิงไม่แตกต่างกัน และพัฒนาการทางจริยธรรมกับการอบรมเลี้ยงดูสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่พัฒนาการจริยธรรมกับแบบการคิดและการอบรมเลี้ยงดูกับแบบการคิดไม่มีความสัมพันธ์กัน

ในทำนองเดียวกัน นัฏฐา สักคุดม (2523 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูเด็กกับความมีวินัยในตนเองตามการรับรู้ของนักเรียน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 265 คน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีวินัยในตนเองมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันและแบบปล่อยปละละเลย นอกจากนี้ยังมีความสัมพันธ์ทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันมีวินัยในตนเองมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

และในการอบรมเลี้ยงดูแต่ละแบบ นักเรียนหญิงมีวินัยในตนเองมากกว่านักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

สุธา จันทระ (2528 : 75) ได้กล่าวว่า ความสัมพันธ์ของนิคตาคารคาถากับเด็กอันไม่เหมาะสมว่าเด็กที่นิคตาคารคาถาความรักมากเกินไปด้วยการคอยเอาใจใส่ ทอดเวลาจนเด็กไม่เป็นตัวของตัวเอง ไม่ยอมให้คิดทำอะไรเอง โดยที่นิคตาคารคาถา จะจัดการแทนให้ทั้งหมด (Overprotection Demination) ซึ่งจะทำให้นึกถึงไม่รู้ จักคิดไม่รู้ จักการนำตนเองหรือการพึ่งตนเอง ใครว่าอะไรก็ไม่รู้ จักคิดค้น แม้ตนไม่เชื่อด้วยหรือไม่ชอบแต่ยินยอมตามเสมอ

เอกสารงานวิจัยทางประเทศเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางครอบครัว

บัลวิน (Baldwin. 1948 : 127 - 136) ได้ทำการศึกษานักเรียนวิจัยเฟลส์ (Fels Research Institute) เขาได้สำรวจผลของการใช้วิธีการประชาธิปไตยภายในบ้านที่มีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็ก 67 คน โดยใช้วิธีในผู้สังเกตหลาย ๆ คน ทางสังเกตเด็กเหล่านั้นในขณะที่ปล่อยให้เด็กเล่นอย่างเสรีภายในโรงเรียน แล้วในผู้สังเกตมีพฤติกรรมต่าง ๆ ของเด็กไว้โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) อีกทั้งในผู้สังเกตที่ความถี่ของเด็กเหล่านั้น ใช้วิธีการปกครองแบบมีเหตุผลหรือไม่มีเหตุผล จากการสังเกตปรากฏว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลทำให้เด็กเป็นคนที่กระตือรือร้น ไม่มีความหวาดกลัว ทำอะไรมีแผนการมีความอยากรู้อยากเห็น มักจะเป็นหัวหน้านักเรียน ส่วนเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบไม่มีเหตุผล มักจะเป็นเด็กเร่ร่อน ๆ ประพฤติตนดี ส่วนความอยากรู้อยากเห็น ความริเริ่ม (Originality) และความคิดค้นต่าง ๆ ของเด็กเหล่านั้นจะอยู่ในวงแคบมาก

แลนดิส (Landis. 1954 : 105 - 106) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวของเด็กวัยอนุเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวที่พ่อแม่ให้การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันและประชาธิปไตย ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5,500 คน พบว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่ปกครองแบบประชาธิปไตย โดยทั่วไปปรับตัวได้ดีกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่ปกครองแบบเข้มงวดกวดขัน ซึ่งสอดคล้องกับ เพค และฮาวิกเกอร์ส (Peck and Havighurst. 1963 : 12) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็กวัยอนุที่มาจากครอบครัวที่มีบรรยากาศแบบประชาธิปไตย และแบบใช้อำนาจ

พบว่า เด็กที่มาจากครอบครัวประชาธิปไตยมีความเป็นอิสระจากตนเองและรับผิดชอบมากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวแบบอิตาเลียน

วัตสัน (Watson. 1967 : 141 - 154) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่แบบเข้มงวดกวดขันและแบบให้อิสระที่มีผลต่อบุคลิกภาพของเด็กโดยใช้กลุ่มตัวอย่างเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะดี ได้รับความรักแต่เข้มงวดกวดขันเรื่องระเบียบวินัย เด็กที่มาจากครอบครัวฐานะดี ได้รับความรักและอิสระในเรื่องระเบียบวินัย จำนวน 44 คน พบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันจะมีความวิตกกังวลขาดการควบคุมอารมณ์และไม่มีความสุข นอกจากนั้นผลการทดสอบทางจิตวิทยาเด็กที่มาจากครอบครัวเข้มงวดและไม่กลาไม่ทอดทิ้ง เด็กที่มาจากครอบครัวอิสระจะมีการต่อต้านปานกลาง

นอกจากนั้น ฮอฟแมน (Hoffman. 1970 : 291) ได้ทำการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูกับลักษณะจริยธรรม สี่ประการ คือการมีความรู้สึกรับผิดชอบ การยอมรับและการสารภาพผิด การยึดหลักแห่งตน การต้านทานสิ่งยั่วยุ พบว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักมีลักษณะทางจริยธรรมทั้งสี่ประการสูงกว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักน้อย

ฮูร์ล็อก (Hurlock. 1978 : 661) ได้ศึกษาวิจัยการพัฒนาของเด็ก พบว่า ผลของการอบรมเลี้ยงดูเด็กโดยวิธีประชาธิปไตย กล่าวคือ ให้ความรัก ความสนใจ และเห็นความสำคัญของเด็ก จะทำให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีอารมณ์มั่นคง มีความคิดริเริ่ม ทั้งตนเอง สามารถเผชิญชีวิตด้วยความมั่นใจ ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบอิตาเลียน จะทำให้เด็กขาดความใกล้ชิดกับพ่อแม่ ขาดความรู้สึกอบอุ่น ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง

จากเอกสารดังกล่าวพอจะสรุปได้ว่า ในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก พ่อแม่ควรจะใช้การอบรมที่มีระยะยาว โดยมุ่งให้เด็กยอมรับคำนิยามต่าง ๆ เข้าเป็นส่วนหนึ่งในจิตใจของเด็กด้วยการให้เหตุผล ให้ความรักแก่เด็ก เพราะแนวโน้มการพัฒนาความดีในการทั้งตนเองมีขึ้นอยู่กับรูปแบบของการอบรมเลี้ยงดู โดยเฉพาะการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีส่วนช่วยให้เด็กได้มีการพัฒนาความดีมากที่สุด

เอกสาร งานวิจัยเกี่ยวกับค่านิยมในการพึ่งตนเอง

การพึ่งตนเองถือว่าเป็นค่านิยมที่สำคัญยิ่งในปัจจุบัน จำเป็นต้องมีการปลูกฝังหรือเสริมสร้างค่านิยมโดยการฝึกให้รู้จักพึ่งตนเองเป็นสำคัญ เพราะช่วยให้เกิดความรู้สึกเข้มแข็ง มีความมั่นใจที่จะตัดสินใจ ในการทำกิจการใด ๆ แม้แต่เรื่องการเรียนรู้ก็เช่นเดียวกัน

สำหรับนิสิตนักศึกษาที่มุ่งเน้นให้มีความสามารถในการช่วยเหลือตนเอง ให้มีความคิด ความรู้สึกอุดมการณ์ ความปรารถนา และมองเห็นคุณค่าของการกระทำสิ่งต่าง ๆ ใ้ช่วยตนเอง อันเป็นแนวทางในการศึกษาเล่าเรียน การตัดสินใจและเลือกกระทำการใด ๆ ใ้ได้อย่างเหมาะสม (นพพร พานิชสุข. 2525 : 11)

จากงานวิจัยของ วีรารณ อามระกษ (2522 : 62 - 64) ซึ่งศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรม ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในกรุงเทพฯ เรื่อง ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต ความกตัญญูทดแทน ความมีระเบียบวินัย ความเสียสละ ความอดทน ความยุติธรรม ความอุทิศสาคะ ประหยัดและการออมทรัพย์ การเคารพอาวุโส ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงส่วนใหญ่มิ่ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมอยู่ในเกณฑ์น่าพอใจและพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงไม่แตกต่างกัน

ปี 2523 วิวัฒน์ อัสวานิชย์ (2523 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวินัยในตนเองกับความซื่อสัตย์ของเด็กไทย พบว่า เด็กที่มีระดับชั้นเรียนแตกต่างกันนั้น มีวินัยในตนเองไม่แตกต่างกัน และเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนสูง มีวินัยในตนเอง และความซื่อสัตย์สูงกว่าเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ :05

ปีต่อมา มลิษฐ์ สำเภาเงิน (2524 : 138) ได้ศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนจากการประเมินหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2503 และ 2521 พบว่า พฤติกรรม ความมีวินัยของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงไม่แตกต่างกันและพฤติกรรมการให้ความร่วมมือ นักเรียนชายและหญิง ไม่แตกต่างกัน

ปีนสุวรรณ เทสยานนท์ (2526 : 129 - 130) ได้ศึกษาความพึงพอใจเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐาน เรื่องการประหยัดและอดออม การมีระเบียบและการ เคารพกฎหมาย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร ปรากฏผลการวิจัย ดังนี้

1. ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐาน เรื่องการประหยัดและอดออม การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมายของนักเรียนอยู่ในระดับที่พึงประสงค์

2. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐาน เรื่องการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย ไม่แตกต่างกัน

ในปีเดียวกันนี้ กนิมดา วิริยะ (2526 : 117 - 118) ได้ศึกษาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐาน เรื่องการพึ่งตนเอง ความขยันหมั่นเพียร และความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตการศึกษา 8 พบว่า ค่านิยมพื้นฐาน เรื่องการพึ่งตนเอง ความขยันหมั่นเพียร และความรับผิดชอบของนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ที่พึงประสงค์ และนักเรียนชายกับนักเรียนหญิงมีความคิดรวบยอดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนั้น ศิริพร กล่อมจันทร์ (2526 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาความรับผิดชอบการพึ่งตนเองและวินัยในตนเองของนักศึกษาครูประจำการ วิชาเอกการบริหาร โรงเรียน กลุ่มวิทยาลัยครูภาคเหนือ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากนักศึกษาวิชาเอกการบริหาร โรงเรียนจำนวน 196 คน และนักศึกษาวิชาเอกอื่น 302 คน รวมทั้งสิ้น 498 คน พบว่า

1. ระดับความรับผิดชอบของการพึ่งตนเองของนักศึกษาครูประจำการ วิชาเอกการบริหาร โรงเรียน มีความรับผิดชอบและการพึ่งตนเองอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูง

2. ผลการเปรียบเทียบความรับผิดชอบการพึ่งตนเองของนักศึกษาครูประจำการ วิชาเอกการบริหาร โรงเรียน ซึ่งจำแนกตามเพศ พบว่านักศึกษาหญิงมีความรับผิดชอบการพึ่งตนเองสูงกว่านักศึกษาชาย

บุลลิกี จิระวัฒนกิจ (2526 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาพัฒนาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมตามคุณลักษณะค่านิยมพื้นฐานของชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดในเขตการศึกษา 1 พบว่า พัฒนาการทางการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความแตกต่างกันในเรื่องการพึ่งตนเอง ความรับผิดชอบ การประหยัดและอดออม การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย โดยนักเรียนหญิงมีพัฒนาการทางการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่านักเรียนชาย

ในอีกต่อมา ชุตินาถ รัตนจรณะ (2527 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในวิทยาลัยครูภาคกลาง พบว่า

1. นักศึกษาวิทยาลัยครูภาคกลาง มีค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง

2. นักศึกษาหญิงมีค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ทุกด้านสูงกว่านักศึกษาชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีค่านิยม 5 ประการ สูงกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวนลักษณะ คือ ค่านิยม ค่านิยมของตนเอง ชัยชนะที่เห็น และมีความรับผิดชอบ ด้านการมีระเบียบวินัย และเคารพกฎหมาย ด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา และด้านการมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในค่านิยมประเพณีและอารมณ์

ต่อมาปี พ.ศ. 2528 ทศพร กาญจนากาศ (2528 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูและบุคลากรเกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสังกัดโรงเรียนรัฐบาลเขตการศึกษา 7 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นครู 300 คน บุคลากร 600 คน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า

ครูและบุคลากรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ควรจะปฏิบัติอยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะค่านิยมประการที่ 1 คือ ชัยชนะที่เห็นที่ตนเอง ($\bar{X} = 3.9683$) และค่านิยมที่ปฏิบัติจริง บุคลากรให้ความคิดเห็นอยู่ในระดับสูงกว่าครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนั้นค่านิยมที่ควรจะปฏิบัติ บุคลากรให้ความคิดเห็นอยู่ในระดับสูงกว่าครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ในปีเดียวกัน สมศรี ทองบุษ (2528 : 76) ได้ทำการศึกษาวิจัยทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดสกลนคร โดยเปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า

1. นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง กลางและต่ำ มีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการมีวินัย ด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนา และด้านความรักชาติ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปี 2529 ยงบุษ วาสนธูมา (2529 : 105) ได้ศึกษาค่านิยมพื้นฐาน ของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยในภาคใต้ พบว่า

1. นิสิตนักศึกษา ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2528 ของมหาวิทยาลัยภาคใต้ มีค่านิยมพื้นฐานด้านการพึ่งตนเอง ความชัยชนะที่เห็น ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย และการเคารพกฎหมาย อยู่ในระดับที่พึงประสงค์

2. นิสิตนักศึกษาชายและนิสิตนักศึกษาหญิงมีค่านิยมพื้นฐานการพึ่งตนเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01
3. นิสิตนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ มีค่านิยมพื้นฐานการพึ่งตนเองไม่แตกต่างกัน

✓ สมมติฐานในการวิจัย

- 1.✓ นักศึกษาเพศชายและเพศหญิง มีค่านิยมในการพึ่งตนเองแต่ละด้าน แตกต่างกัน
- 2.✓ นักศึกษาที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีค่านิยมในการพึ่งตนเองแต่ละด้าน แตกต่างกัน
3. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน มีค่านิยมในการพึ่งตนเองแต่ละด้าน แตกต่างกัน
4. นักศึกษาที่มีสภาพแวดล้อมทางครอบครัวแตกต่างกัน มีค่านิยมในการพึ่งตนเองแต่ละด้าน แตกต่างกัน
5. นักศึกษาที่มีแรงจูงใจไม่สัมพันธ์แตกต่างกัน มีค่านิยมในการพึ่งตนเองแต่ละด้าน แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่างและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือในการวิจัยและการสร้างเครื่องมือ
3. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์
4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร กลุ่มตัวอย่างและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษามัธยมศึกษาและหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ปีการศึกษา 2531 ในจังหวัดนนทบุรี ซึ่งรวมทั้งหก 6 โรงเรียน จำนวน 1,751 คน

กลุ่มตัวอย่างและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้นำมาจากนักศึกษามัธยมศึกษาและหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ปีการศึกษา 2531 ในจังหวัดนนทบุรี ซึ่งรวม 6 โรงเรียน โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

1. ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้อัตราส่วน 50 % ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสามัญ ในจังหวัดนนทบุรี ได้โรงเรียนมัธยมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 3 โรงเรียน
2. จากจำนวนนักศึกษามัธยมศึกษาทั้งหมด 3 โรงเรียน จำนวน 1,149 คน พิจารณาขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากตารางสำเร็จของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 608) ได้กลุ่มตัวอย่างที่เชื่อถือได้ จำนวน 297 คน และเขียนตามสัดส่วนจากจำนวนนักศึกษามัธยมศึกษาแต่ละโรงเรียน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามต้องการ โดยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ดังรายละเอียดตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกตามระดับชั้นและโรงเรียน

โรงเรียน	ระดับชั้นเรียน	มัธยมศึกษาตอนต้น		มัธยมศึกษาตอนปลาย		รวม
		ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	
1. วัดเขมาภิรตาราม		25	25	21	17	88
2. รัตนวิเศษ		26	33	14	12	85
3. ปากเกร็ด		45	30	26	23	124
รวม		96	88	61	52	297

เครื่องมือในการวิจัยและการสร้างเครื่องมือ

1. เครื่องมือในการวิจัย เป็นแบบสอบถามซึ่งประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกให้ทราบถึงตัวแปรต่าง ๆ คือ เพศ ระดับชั้นเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษายุ่งใหญ่

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่ประกอบด้วย ข้อคำถามที่ใช้วัด สภาพแวดล้อมทางครอบครัวของนักศึกษามีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ตามแบบของ ลิกเคิร์ต (Likert) ซึ่งครอบคลุมองค์ประกอบทั้งสามลักษณะ ได้แก่

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย
2. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย
3. การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน

เกณฑ์การให้คะแนน

ถ้านักศึกษาใส่เครื่องหมาย "✓" ลงในช่องปฏิบัติมากที่สุด 5 คะแนน

ปฏิบัติมาก 4 คะแนน

ปฏิบัติปานกลาง 3 คะแนน

ปฏิบัติเลย 2 คะแนน

ปฏิบัติน้อยที่สุด 1 คะแนน

การตอบแบบสอบถามให้ผู้ตอบแบบสอบถามอ่านข้อความที่กำหนดให้ แล้วพิจารณาว่าข้อความแต่ละข้อความนั้นว่า มีความหมายหรือไม่ถูกต้อง โดยปฏิบัติมากน้อยเพียงใด ผู้ตอบแบบสอบถามแล้วทำเครื่องหมาย "✓" ในช่องหลังข้อความแต่ละข้อที่แสดง กับการปฏิบัติจริง

เมื่อนำมารวมคะแนนทั้งหมด แต่ละแผนการอบรมเลี้ยงดู ผู้ตอบแบบสอบถามท่านใดได้คะแนนการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยสูง แสดงว่าได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ผู้ตอบแบบสอบถามท่านใดได้คะแนนการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยสูง แสดงว่า ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยและผู้ตอบแบบสอบถามท่านใดได้คะแนนการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันสูง ก็แสดงว่า ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน

ในกรณีนี้ ผู้ตอบแบบสอบถาม ต้องได้คะแนนต่างกัน 5 คะแนน จึงจะนำมาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยในการพึ่งตนเอง ถ้าได้คะแนนการอบรมเลี้ยงดูต่างกันต่ำกว่า 5 คะแนน หรือเท่ากัน จะถือว่าจำแนกการอบรมเลี้ยงดูไม่ชัดเจน จะไม่นำไปวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยในการพึ่งตนเอง

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่ประกอบด้วยข้อความที่ใช้วัดแรงจูงใจไปสัมพันธ์ของนักศึกษา มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) ในกรณีนี้ เมื่อนำแบบสอบถามมารวมคะแนนตามลำดับแล้วคิดเอา 25 % ของกลุ่มสูง และ 25 % ของกลุ่มต่ำ มาวิเคราะห์ข้อมูล หาความแตกต่าง ส่วนที่เหลือคือกลุ่มกลาง ไม่นำมาวิเคราะห์

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามที่ประกอบด้วย ข้อคำถามที่ใช้วัดค่าเฉลี่ยในการพึ่งตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งครอบคลุมองค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการศึกษา
2. ด้านเศรษฐกิจ
3. ด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น

ลักษณะแบบสอบถามวัดค่านิยมในการพึ่งตนเองเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบเครื่องมือวัดทัศนคติของ ลีเคิร์ท (Likert)

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความที่เป็นไปในทางบวก

ถ้านักศึกษาใส่เครื่องหมาย "✓" ลงในช่อง	ปฏิบัติมากที่สุด	5	คะแนน
	ปฏิบัติมาก	4	คะแนน
	ปฏิบัติปานกลาง	3	คะแนน
	ปฏิบัติน้อย	2	คะแนน
	ปฏิบัติน้อยที่สุด	1	คะแนน

ข้อความที่เป็นไปในทางลบ

ถ้านักศึกษาใส่เครื่องหมาย "✓" ลงในช่อง	ปฏิบัติมากที่สุด	1	คะแนน
	ปฏิบัติมาก	2	คะแนน
	ปฏิบัติปานกลาง	3	คะแนน
	ปฏิบัติน้อย	4	คะแนน
	ปฏิบัติน้อยที่สุด	5	คะแนน

ฉะนั้นการตอบแบบสอบถามให้ผู้ตอบแบบสอบถามอ่านข้อความที่กำหนดไว้ แล้วพิจารณาว่า ข้อความแต่ละข้อความนั้น ผู้ตอบปฏิบัติจริงมากน้อยเพียงใด แล้วทำเครื่องหมาย "✓" ในช่องหลังข้อความแต่ละข้อที่แสดงระดับการปฏิบัติจริง

2. การสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

2.1 เครื่องมือทดสอบสภาพแวดล้อมทางครอบครัว ผู้วิจัยได้นำเอาแบบทดสอบของ กวินทร์ ชรรถมุข (2522 : ภาคผนวก) และของ เสริมเกียรติ พรหมบุบ (2523 : 115) มาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับงานวิจัยนี้ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ข้อความในแบบสอบถามเป็นการถามความรู้สึกรู้สึกของนักศึกษาที่มีต่อการยอมรับเลี้ยงดูของบิดา มารดา หรือผู้ปกครองที่นักศึกษาอาศัยอยู่

2.2 เครื่องมือทดสอบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ผู้วิจัยได้นำเอาแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ สุมาลิ รัตนเลิศ (2530 : 85) และมะลิ จุลวงษ์ (2530 : 347) มาปรับปรุงแก้ไขลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ ข้อความในแบบสอบถามเป็นเรื่องราวประเพณีปฏิบัติของผู้ตอบแบบสอบถามนี้

2.3 เครื่องมือทดสอบค่านิยมในการพึ่งตนเอง การสร้างเครื่องมือทดสอบค่านิยมในการพึ่งตนเอง ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารในส่วนที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในการพึ่งตนเอง รวมทั้งนักศึกษานวความคิดของคระกอบของค่านิยมในการพึ่งตนเองจากหน่วยงานศึกษาในเทศก กรมหมัดศึกษา (2531 : 2) นอกจากนี้ยังศึกษาการสร้างแบบสอบถามของ บุญจรัญ จารุรัตนจามร (2527 : 120) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม ซึ่งเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

3. การตรวจสอบเครื่องมือ

3.1 นำแบบสอบถามสภาพแวดล้อมทางครอบครัว แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และแบบสอบถามวัดค่านิยมในการพึ่งตนเองที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพิณิจ (Face Validity) โดยหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาความชัดเจนของข้อความถาม ข้อบกพร่องก็นำมาแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมเพื่อให้แบบสอบถามมีความถูกต้อง ตามหลักวิชาการ และเหมาะสมกับการนำไปใช้ทดสอบกับนักศึกษา

3.2 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว ไปทดสอบกับนักศึกษาผู้ใหญ่ โรงเรียนผู้ใหญ่ คำนสำโรง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 50 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาวิจัย เพื่อนำมาวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบสอบถาม

3.3 หากค่าอำนาจจำแนก ใช้วิเคราะห์แบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น กลุ่มสูง รอยละ 25 และกลุ่มต่ำ รอยละ 25 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จากนั้นนำไปตรวจสอบเพื่อหาอำนาจจำแนก โดยวิธีการแจกแจงถี่ และคิดเลือกข้อคำถาม ที่ได้จากการคำนวณค่าอำนาจจำแนก ซึ่งมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 1.75 ไว้เป็นข้อคำถาม หากค่าต่ำกว่า 1.75 ทิ้งทิ้งไป (ฉนวน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2528 : 186) ได้ข้อคำถามทั้งหมด 85 ข้อ

3.4 นำแบบสอบถามทั้งหมดไปคำนวณหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ อัสฟา (CC -Coefficient) ของครอนแบค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ดังนี้

ตอนที่ 2 สภาพแวดล้อมทางครอบครัว ให้ความสำคัญเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.97

ตอนที่ 3 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ให้ความสำคัญเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.94

ตอนที่ 4 แบบสอบถามค่านิยมในการพึ่งตนเอง ให้ความสำคัญเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.95

ซึ่งทั้งหมดถือได้ว่าเป็นแบบสอบถามที่มีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง เพราะโดยทั่วไปแล้ว ให้ความสำคัญเชื่อมั่นของแบบสอบถามตั้งแต่ 0.70 ถือว่าเป็นแบบสอบถามที่มีความเชื่อมั่นที่เชื่อถือได้ (อนันต์ ศรีโสภณ. 2525 . 155)

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ติดต่อประสานงานกับอาจารย์ในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการแจกและเก็บแบบสอบถาม จำนวน 3 โรงเรียน ซึ่งเก็บข้อมูลในวันที่ 22 - 23 มีนาคม พ.ศ. 2532 ใช้แบบสอบถามทั้งหมด 297 ฉบับ ได้รับกลับคืนมาทั้งหมด 297 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด

2. การวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อได้รับข้อมูลมาเรียบร้อยแล้ว ดำเนินการดังต่อไปนี้

2.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้มาจากกลุ่มตัวอย่าง คือเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไว้และคัดแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออก

2.2 ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS - X (Statistical Package for the Social Science - X) เพื่อคำนวณหาค่าสถิติต่าง ๆ ดังนี้

2.2.1 ข้อมูลส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพภาพของนักศึกษาผู้ใหญ่ คำนวณหาการอยละ โดยจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สภาพแวดล้อมทางครอบครัว และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

2.2.2 ข้อมูลส่วนตัวที่เกี่ยวข้องกับระดับคะแนนในการฟังตนเอง โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และเปรียบเทียบคะแนนในการฟังตนเองใช้ t-test และ F-test

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

การตรวจสอบแบบสอบถาม

1. วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามโดยวิธีแจกแจงที (t -distribution) ใช้สูตร (ลวน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 185)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าที่ใช้พิจารณาใน t -distribution
 $\bar{X}_H, \bar{X}_L$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ
 S_H^2, S_L^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำตามลำดับ
 n_H, n_L แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ

2. วิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อันดับ (α-Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach. 1970 : 161)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right)$$

เมื่อ α แทน ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมด
 n แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม
 $\sum S_i^2$ แทน ค่าความแปรปรวนของแบบสอบถามรายข้อ
 S_t^2 แทน ความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐานใช้สูตร

1.1 ค่าคะแนนเฉลี่ย

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

1.2 หาค่าความแปรปรวน ใช้สูตร

$$S^2 = \frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ S^2 แทน ค่าความแปรปรวน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

N แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

(สวน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 63)

2. การทดสอบความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้สูตร

2.1 ในกรณี ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ไม่เท่ากัน

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

$$df = \frac{\left(\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2} \right)^2}{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}$$

$$n_1 - 1 \quad n_2 - 1$$

2.2 กรณัความแปรปรวนของกลุ่ตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม เท่ากัน

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 + 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right)}}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ t แทน ค่าที่ใ้พิจารณาใน t-distribution
 $\bar{X}_1, \bar{X}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่ตัวอย่างที่ 1 และกลุ่ที่ 2
 S_1^2, S_2^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนกลุ่ที่ 1 และกลุ่ที่ 2
 n_1, n_2 แทน ขนาดของกลุ่ตัวอย่างในกลุ่ที่ 1 และกลุ่ที่ 2
 df แทน จำนวนองศาอิสระ

(ชูศรี วงศ์กันะ. 2530 : 85)

3. ทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance).

$$F = \frac{MS_A}{MS_u}$$

เมื่อ F แทน ค่าที่พิจารณาใน F-distribution
 MS_A แทน ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่
 MS_u แทน ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่

(ประคอง กรณสุข. 2525 : 197)

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ

Newman - Keuls Method

$$q = \frac{\bar{T}_{\text{Largest}} - \bar{T}_{\text{Smallest}}}{\sqrt{MS_{\text{error}}/\tilde{n}}}$$

เมื่อ q แทน ค่า q -distribution

$\bar{T}_{\text{largest}}$ แทน คะแนนเฉลี่ยกลุ่มสูง

$\bar{T}_{\text{smallest}}$ แทน คะแนนเฉลี่ยกลุ่มต่ำ

MS_{error} แทน ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม

$\tilde{n}$ แทน ตัวกลางฮาร์โมนิค

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่องค่านิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับมัธยมศึกษา ในจังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยได้เสนอการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล แบ่งออกเป็น 5 ตอน ตามลำดับ ดังนี้

- ตอนที่ 1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
- ตอนที่ 2 รายละเอียดเกี่ยวกับสถานภาพของนักศึกษาผู้ใหญ่
- ตอนที่ 3 การวิเคราะห์หาค่านิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษาผู้ใหญ่
- ตอนที่ 4 การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่านิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษาผู้ใหญ่
- ตอนที่ 5 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแปรปรวนคะแนนค่านิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีสภาพแวดล้อมทางครอบครัวต่างกัน

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อสะดวกในการ เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและเพื่อให้การสื่อความหมายได้เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้นำสัญลักษณ์มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

N	แทน ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน ค่าที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
F	แทน ค่าที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
SS	แทน ผลบวกกำลังสองของคะแนน Sum Square
MS	แทน ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน หรือ Mean Square
df	แทน ชั้นของความเป็นอิสระ หรือ Degree of Freedom
*	แทน นัยสำคัญทางสถิติระดับ .05
**	แทน นัยสำคัญทางสถิติระดับ .01

รายละเอียดเกี่ยวกับสถานภาพของนักศึกษาใหญ่

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยแจกแบบสอบถาม รวมทั้งสิ้น 297 ฉบับ และได้รับกลับคืนมา 297 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ นักศึกษาใหญ่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 184 คน และ นักศึกษาใหญ่ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 113 คน รวมทั้งสิ้น 297 คน ดังรายละเอียดในตาราง 2

ตาราง 2 รายละเอียดกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามทั่วไปที่ศึกษา

สถานภาพของนักศึกษาใหญ่	ความถี่	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 เพศหญิง	140	47.1
1.2 เพศชาย	157	52.9
รวม	297	100
2. ระดับการศึกษา		
2.1 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	184	61.95
2.2 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	113	38.05
รวม	297	100
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		
3.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ	151	50.8
3.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	146	49.2
รวม	297	100

ตาราง 2 (ต่อ)

สถานภาพของนักศึกษาผู้ใหญ่	ความถี่	ร้อยละ
4. สภาพแวดล้อมทางครอบครัว		
4.1 ประชาธิปไตย	145	48.8
4.2 ปล่อยปละละเลย	73	24.6
4.3 เข้มงวดกวดขัน	65	21.9
4.4 จำแนกการอบรมเลี้ยงดูไม่ชัดเจน	14	4.7
รวม	297	100
5. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์		
5.1 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง	74	24.9
5.2 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ	74	24.9
5.3 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ปานกลาง	149	50.2
รวม	297	100

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ เพศหญิง จำนวน 140 คน เพศชาย จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 47.1 และ 52.9 ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 184 คน มัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 61.95 และ 38.05 ตามลำดับ และเมื่อจำแนกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีจำนวน 151 คน กลุ่มตัวอย่างที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีจำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 50.8 และ 49.2 ตามลำดับ จำแนกตามสภาพแวดล้อมทางครอบครัวพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีจำนวน 145 คน การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยมีจำนวน 73 คน และการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน 65 คน ที่เหลือจำแนกไม่ชัดเจน 14 คน

คิดเป็นร้อยละ 48.8, 24.6, 21.9 และ 4.7 ตามลำดับ และเมื่อจำแนกตามสภาพแรงงูใจ
ไม่สัมฤทธิ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีแรงงูใจไม่สัมฤทธิ์ต่ำ มีจำนวน 74 คน แรงงูใจไม่สัมฤทธิ์
ปานกลาง มีจำนวน 149 คน และกลุ่มตัวอย่างแรงงูใจไม่สัมฤทธิ์สูงมีจำนวน 74 คน ซึ่งคิดเป็น
ร้อยละ 24.9, 50.2 และ 24.9 ตามลำดับ

การวิเคราะห์ระดับค่านิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษาผู้ใหญ่

การวิเคราะห์ระดับค่านิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับมัธยมศึกษาในจังหวัด
นนทบุรี จำแนกตามองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ ด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ และด้านการทำงานร่วมกับ
คนอื่น แล้วนำค่าเฉลี่ยมาเทียบเกณฑ์ระดับค่านิยมในการพึ่งตนเอง ตามแนวความคิดของเบสท์ (Best.
1981 : 184)

1. คะแนนเฉลี่ย 3.68 - 5.00 หมายถึง ระดับการพึ่งตนเองสูง
2. คะแนนเฉลี่ย 2.34 - 3.67 หมายถึง ระดับการพึ่งตนเองปานกลาง
3. คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 2.33 หมายถึง ระดับการพึ่งตนเองต่ำ

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์หาค่านิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยในแต่ละด้านและโดยส่วนรวม

ค่านิยมในการพึ่งตนเอง	$\bar{X}$	S.D.
ด้านการศึกษา	3.58	0.43
ด้านเศรษฐกิจ	3.56	0.42
ด้านการทำงาน	3.63	0.40
รวม	3.59	0.42

จากตาราง 3 แสดงว่า ค่านิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัย มีระดับค่านิยมในการพึ่งตนเองด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ และด้านการทำงานรวมกันอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.56 - 3.63

เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวม นักศึกษามหาวิทยาลัย มีระดับค่านิยมในการพึ่งตนเองอยู่ในระดับปานกลาง คือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 และค่อนข้างที่จะมีค่านิยมในการพึ่งตนเองสูงขึ้น

การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่านิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัย

การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่านิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเป็นรายด้านตามตัวแปรดังกล่าว วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและเปรียบเทียบความแตกต่างโดยใช้ค่า t (t-distribution) ดังรายละเอียดในตาราง 4 - 6 และตาราง 13

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่านิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษานักเรียนใหญ่เพศต่างกัน
จำแนกตามองค์ประกอบในแต่ละด้าน

ค่านิยมในการพึ่งตนเอง	เพศหญิง (N = 140)		เพศชาย (N = 157)		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านการศึกษา	3.62	0.38	3.54	0.46	- 1.51
ด้านเศรษฐกิจ	3.59	0.38	3.52	0.44	- 1.50
ด้านการทำงานรวมกัน	3.66	0.38	3.59	0.41	- 1.53

จากตาราง 4. แสดงว่า นักศึกษานักเรียนใหญ่เพศหญิงและนักศึกษานักเรียนใหญ่เพศชาย มีค่านิยมในการพึ่งตนเองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติขององค์ประกอบ โดยค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.59 - 3.66 และ 3.52 - 3.59 ตามลำดับ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อหนึ่ง

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่านิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งจัดแนกตามองค์ประกอบแต่ละด้าน

ค่านิยมในการพึ่งตนเอง	มัธยมศึกษาตอนต้น (N = 184)		มัธยมศึกษาตอนปลาย (N = 113)		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านการศึกษา	3.65	0.42	3.46	0.14	3.89**
ด้านเศรษฐกิจ	3.57	0.42	3.53	0.39	0.88
ด้านการทำงานร่วมกัน	3.66	0.38	3.56	0.42	1.85*

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 แสดงว่านักศึกษามหาวิทยาลัยที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น มีค่านิยมในการพึ่งตนเองด้านการศึกษาแตกต่างจากนักศึกษามหาวิทยาลัยที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านการทำงานร่วมกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านเศรษฐกิจแตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.57 - 3.66 และ 3.46 - 3.56 ตามลำดับ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้อย่างชัดเจน

ตาราง 6 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่านิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ซึ่งจำแนกตามองค์ประกอบในแต่ละด้าน

ค่านิยมในการพึ่งตนเอง	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ (N = 151)		ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง (N = 146)		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านการศึกษา	3.56	0.43	3.60	0.42	- 0.76
ด้านเศรษฐกิจ	3.56	0.42	3.56	0.41	- 0.02
ด้านการทำงานร่วมกัน	3.63	0.41	3.61	0.39	- 0.41

จากตาราง 6 แสดงว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำและนักศึกษามหาวิทยาลัยที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีค่านิยมในการพึ่งตนเองด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ ด้านการทำงานร่วมกัน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.56 - 3.63 และ 3.56 - 3.61 ตามลำดับ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ ๕

การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแปรปรวนคะแนน คำนิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษาผู้ใหญ่ ที่มี
สภาพแวดล้อมทางครอบครัวต่างกัน

การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแปรปรวนคะแนน คำนิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษาผู้ใหญ่ ที่มีสภาพแวดล้อมทางครอบครัวต่างกัน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะนำไปตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ Newman - Keuls Method ดังรายละเอียดแสดงในตาราง 7 - 12

ตาราง 7. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแปรปรวน คำนิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษาผู้ใหญ่ ที่มีสภาพแวดล้อมทางครอบครัวต่างกันด้านการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	DF	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	1.98	0.99	5.55**
ภายในกลุ่ม	280	49.96	0.18	
รวม	282	51.94		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 7 แสดงว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ ที่มีสภาพแวดล้อมทางครอบครัวต่างกัน มีค่านิยมในการพึ่งตนเองด้านการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เพื่อให้ทราบความแตกต่างเป็นรายคู่ ซึ่งนำไปวิเคราะห์ตามวิธีของ Newman - Keuls ดังแสดงในตาราง 8

ตาราง 8 การเปรียบเทียบรายค่าสำหรับค่าคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษายุ่งใหญ่
จำแนกตามสภาพแวดล้อมทางครอบครัว ด้านการศึกษา

สภาพแวดล้อมทางครอบครัว	$\bar{X}$	ประชาธิปไตย	ปล่อยปละละเลย	เข้มงวดกวดขัน
		3.67	3.53	3.47
ประชาธิปไตย	3.67	-	0.14*	0.19*
ปล่อยปละละเลย	3.53	-	-	0.06
เข้มงวดกวดขัน	3.47	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 แสดงว่า ค่านิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษายุ่งใหญ่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันด้านการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักศึกษายุ่งใหญ่ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยจะมีค่านิยมในการพึ่งตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 9 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแปรปรวนค่านิยมในการฟังตนเองของนักศึกษามัธยมศึกษา
สภาพแวดล้อมทางครอบครัวต่างกัน คานา เศรษฐกิจ

แหล่งความแปรปรวน	DF	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	1.71	0.86	5.13**
ภายในกลุ่ม	280	46.70	0.16	
รวม	282	48.41		

** วิจารณ์สำคัญทางสถิติระดับ .01

จากตาราง 9 แสดงว่า นักศึกษามัธยมศึกษาที่มีสภาพแวดล้อมทางครอบครัวต่างกัน มีค่านิยมในการฟังตนเอง คานา เศรษฐกิจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01

เพื่อให้ทราบความแตกต่างเป็นรายคู่ ซึ่งนำไปวิเคราะห์ตามวิธีของ Newman - Keuls
ทั้งแสดงในตาราง 10

ตาราง 10 การเปรียบเทียบรายค่าสำหรับค่าคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษาผู้ใหญ่
จำแนกตามสภาพแวดล้อมทางครอบครัวด้านเศรษฐกิจ

สภาพแวดล้อมทางครอบครัว	$\bar{X}$	ประชาธิปไตย	ปล่อยปละละเลย	เข้มงวดกวดขัน
		3.63	3.49	3.47
ประชาธิปไตย	3.63	-	0.15*	0.17*
ปล่อยปละละเลย	3.49	-	-	0.02
เข้มงวดกวดขัน	3.47	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 แสดงว่าค่านิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันทางด้านการเศรษฐกิจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักศึกษาผู้ใหญ่ ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและแบบปล่อยปละละเลย จะมีค่านิยมในการพึ่งตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 11 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแปรปรวนค่านิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีสภาพแวดล้อมทางครอบครัวต่างกันด้านการทำงานรวมกัน

แหล่งความแปรปรวน	DF	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	1.81	0.91	6.13**
ภายในกลุ่ม	280	41.42	0.15	
รวม	282	43.23		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 11 แสดงว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีสภาพแวดล้อมทางครอบครัวต่างกัน มีค่านิยมในการพึ่งตนเองด้านการทำงานรวมกันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เพื่อให้ทราบความแตกต่างเป็นรายคู่ จึงนำไปวิเคราะห์ตามวิธีของ Newman - Keuls ดังแสดงในตาราง 12

ตาราง 12 การเปรียบเทียบรายคู่สำหรับค่าคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษาผู้ใหญ่
จำแนกตามสภาพแวดล้อมทางครอบครัวการทำงานร่วมกัน

สภาพแวดล้อมทางครอบครัว	$\bar{X}$	ประชาธิปไตย	ปล่อยปละละเลย	เข้มงวดกวดขัน
		3.71	3.56	3.53
ประชาธิปไตย	3.71	-	0.15*	0.17*
ปล่อยปละละเลย	3.56	-	-	0.03
เข้มงวดกวดขัน	3.53	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 แสดงว่า ค่านิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่ได้รับการอบรม
เลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน ทางด้านการทำงานร่วมกัน
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักศึกษาผู้ใหญ่ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบ
ประชาธิปไตย และการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย จะมีค่านิยมในการพึ่งตนเอง แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 13 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่านิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มี
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จำแนกตามองค์ประกอบในแต่ละด้าน

ค่านิยมในการพึ่งตนเอง	แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ (N = 74)		แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง (N = 74)		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านการศึกษา	3.50	0.37	3.64	0.41	- 2.20*
ด้านเศรษฐกิจ	3.51	0.41	3.59	0.41	- 1.16
ด้านการทำงานร่วมกัน	3.59	0.40	3.62	0.41	- 0.53

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 แสดงว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำมีค่านิยมในการพึ่งตนเอง
ด้านการศึกษาแตกต่างจากนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
ส่วนทางด้านเศรษฐกิจและด้านการทำงานร่วมกัน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.50 - 3.59 และ 3.62 - 3.64 ตามลำดับ ซึ่งไม่สอดคล้องกับ
สมมติฐานการวิจัยข้อหา

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาครั้งนี้

1. เพื่อศึกษาระดับค่านิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับมัธยมศึกษา ใน จังหวัดนครพนม
2. เพื่อเปรียบเทียบค่านิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษาผู้ใหญ่ตามตัวแปร เพศ ระดับ การศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียน สภาพแวดล้อมทางครอบครัว และแรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้มาจากนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับมัธยมศึกษาใน จังหวัดนครพนม รวม 3 โรงเรียน จำนวนนักศึกษารวมทั้งสิ้น 297 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่าง แบบง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือในการวิจัยและการสร้างเครื่องมือ

1. เครื่องมือในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 4 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่ประกอบด้วยข้อคำถามที่ใช้วัดสภาพแวดล้อมทางครอบครัว ของนักศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ตามแบบของ ลิกเคิร์ต (Likert) ที่ดัดแปลง มาจากแบบสอบถามของ กวินทร์ ชรรณนุช และเสริมเกียรติ พรหมบุญ มาปรับปรุงแก้ไขและนำมา สร้างเป็นแบบสอบถาม จำนวน 30 ข้อ ครอบคลุมองค์ประกอบทั้งสามลักษณะ ได้แก่
 1. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย
 2. การ อบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย
 3. การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ผู้วิจัยได้นำเอาแบบสอบถามของ
สุมาลี รัตนเลิศ และมะลิ จุลวงษ์ มาปรับปรุงแก้ไข ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า
(Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามค่านิยมในการพึ่งตนเอง ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวความคิด
องค์ประกอบของค่านิยมในการพึ่งตนเองจากหน่วยงานพิเศษ กรมสามัญและการสร้างแบบสอบถาม
ของ เบนจรีรัตน์ จารุรัตน์จามร ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)
ชนิด 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) จำนวน 45 ข้อ ครอบคลุมองค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน

1. ด้านการศึกษา
2. ด้านเศรษฐกิจ
3. ด้านการทำงานร่วมกัน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยนำแบบสอบถาม จำนวน 297 ฉบับ แจกให้กับ
นักศึกษาผู้ใหญ่ และได้รับแบบสอบถามคืนมาทั้งหมด 297 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของนักศึกษาผู้ใหญ่คำนวณหาค่าร้อยละ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับระดับค่านิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษาผู้ใหญ่ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหา
ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบค่านิยมในการพึ่งตนเอง ใช้ทดสอบค่าที (t-distribution)
และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) และเมื่อพบ
ความแตกต่าง นำไปทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ นิวแมน-คูลส์ (Newman-Keuls)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับค่านิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษานักศึกษาใหญ่ ระดับมัธยมศึกษา ในจังหวัดนนทบุรี สรุปได้ดังนี้

1. นักศึกษานักศึกษาใหญ่ โดยส่วนรวม มีระดับค่านิยมในการพึ่งตนเองทั้งสามองค์ประกอบอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.59$) และเมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบเป็นรายด้าน โดยเรียงค่านิยมในการพึ่งตนเองจากที่มีระดับสูงกว่าไปหากระดับต่ำกว่า ได้ดังนี้ ด้านการทำงานรวมกัน ($\bar{X} = 3.63$) ด้านการศึกษา ($\bar{X} = 3.58$) ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 3.56$) องค์ประกอบทุกด้านจะอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง
2. เปรียบเทียบค่านิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษานักศึกษาใหญ่ตามตัวแปร เพศ ระดับการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สภาพแวดล้อมทางครอบครัว และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ปรากฏว่า
 - 2.1 ค่านิยมการพึ่งตนเองของนักศึกษานักศึกษาใหญ่ เพศชาย และนักศึกษานักศึกษาใหญ่เพศหญิง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกองค์ประกอบคือ ด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ และด้านการทำงานรวมกัน
 - 2.2 นักศึกษานักศึกษาใหญ่ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จะมีค่านิยมในการพึ่งตนเองด้านการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านการทำงานรวมกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านเศรษฐกิจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
 - 2.3 นักศึกษานักศึกษาใหญ่ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีค่านิยมในการพึ่งตนเองด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ และด้านการทำงานรวมกัน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
 - 2.4 นักศึกษานักศึกษาใหญ่ที่มีสภาพแวดล้อมทางครอบครัวต่างกัน มีค่านิยมในการพึ่งตนเองด้านการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ก็พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แตกต่างจากการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นพบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
 - 2.5 นักศึกษานักศึกษาใหญ่ที่มีสภาพแวดล้อมทางครอบครัวต่างกัน มีค่านิยมในการพึ่งตนเองด้านเศรษฐกิจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อนำไปวิเคราะห์เป็นรายคู่

พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีค่านิยมในการพึ่งตนเองแตกต่างจากการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนี้พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.6 นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีสภาพแวดล้อมทางครอบครัวต่างกัน ค่านิยมในการพึ่งตนเอง ด้านการทำงานรวมกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อนำไปวิเคราะห์เป็นรายคู่พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีค่านิยมในการพึ่งตนเองแตกต่างจากนักศึกษาผู้ใหญ่ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.7 นักศึกษาผู้ใหญ่ ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ มีค่านิยมในการพึ่งตนเอง ด้านการศึกษา แตกต่างจากนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนทางด้านการธุรกิจและด้านการทำงานรวมกันนั้น แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับค่านิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษาผู้ใหญ่ ผู้วิจัยได้อภิปรายผล ดังนี้

1. ผลจากการศึกษาค่านิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษาผู้ใหญ่ โดยส่วนรวมและจำแนกตามองค์ประกอบทั้งสามด้าน ปรากฏว่า ค่านิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษาผู้ใหญ่ อยู่ในระดับปานกลาง และค่อนข้างที่จะสูงขึ้น ($\bar{X} = 3.59$) ทุกด้าน น่าจะเป็นสาเหตุมาจากแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (2530 - 2534) ที่มุ่งเน้นการพัฒนาประชาชนให้รู้จักการพึ่งตนเองและมีความสามารถที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและชุมชน ในตัวเองเดียวกัน กรมการศึกษานอกโรงเรียนมีนโยบายพัฒนาหลักสูตรการศึกษาสายสามัญและปรับปรุงหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพการดำรงชีวิตของประชาชน คือสามารถเลือกเรียนได้ตามความประสงค์ โดยส่งเสริมให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองและนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ สามารถประกอบอาชีพได้ด้วยตนเอง (Self - Employment) รวมทั้งการพัฒนาในระดับฝีมือแรงงาน ให้เป็นแรงงานที่มีฝีมือ (Skilled Labour) ฉะนั้นหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2530

จึงได้กำหนดจุดมุ่งหมายให้เกิดแก่ผู้เรียน คือให้รู้จักคิด รู้จักแก้ปัญหาการทำงานชีวิต บนพื้นฐานแห่งคุณธรรม มีความรับผิดชอบตนเอง และทอส่วนรวม ตลอดจนมีความขยันหมั่นเพียรและอดทนจากผล การวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนิมดา วิริยะ (2526 : 117 - 118) ซึ่งได้ศึกษาวิจัย เรื่องความคิดรวบยอดเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐาน เรื่องการพึ่งตนเอง ความขยันหมั่นเพียร และความ รับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตการศึกษา 8 พบว่า นักเรียนมีความคิดรวบยอด การพึ่งตนเอง ความขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบ ประหยัดและออม ความมีระเบียบวินัย และ การเคารพกฎหมาย โดยส่วนรวมอยู่ระดับปานกลาง และในทำนองเดียวกัน จุฑินาถ รัตนจรณะ (2527 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในวิทยาลัยศร ภาควกลาง โดยส่วนรวมมีค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้น เช่นกัน นอกจากนี้ บงบุษ วาสนุดา (2529 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยค่านิยมพื้นฐานของนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยภาคใต้ พบว่า นิสิตนักศึกษา มีค่านิยมพื้นฐาน 5 ค่าน โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ที่พึงประสงค์ เช่นกัน เมื่อจำแนกตามองค์ประกอบค่านิยมในการพึ่งตนเองทั้งสามด้าน พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ มีระดับ ค่านิยมในการพึ่งตนเองอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือด้านการทำงาน รวมกัน ($\bar{X} = 3.63$) ด้านการศึกษา ($\bar{X} = 3.58$) และด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 3.56$) ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการศึกษาระบบโรงเรียนกำลัง เริ่มพัฒนาหลักสูตรของการศึกษา จึงทำให้ ค่านิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลางและมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นทุกด้าน ในทำนอง เดียวกัน งานวิจัยของ ปิ่นสุวรรณ เทสยานนท์ (2526 : 129 - 130) ซึ่งได้ศึกษาความคิดรวบยอด เกี่ยวกับค่านิยม เรื่องการประหยัดและออม การมีระเบียบวินัย และการเคารพกฎหมาย ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพฯ ผลการวิจัยพบว่า ค่านิยมของนักเรียนในแต่ละด้านอยู่ในระดับ ปานกลาง

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่านิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษายุ่งใหญ่เพศชายและ นักศึกษายุ่งใหญ่เพศหญิง พบว่า มีค่านิยมในการพึ่งตนเองต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกองค์ประกอบ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อหนึ่ง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเงื่อนไขทางสังคม ที่ในปัจจุบันนี้ ประเทศไทยมีแนวโน้มที่จะพัฒนาจากการ เป็นประเทศเกษตรกรรม ไปสู่ความเป็นอุตสาหกรรมมากขึ้น รัฐบาลจึงมุ่งเน้นให้เยาวชนได้เตรียมตัวหรือมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศชาติและปัจจัยในการดำรงชีพ

อย่างเหมาะสม โดยเน้นการใช้หลักการการพึ่งตนเองและช่วยเหลือระหว่างบุคคล และในหลักสูตรที่
 เฝ้าเห็นกับชายในการปฏิบัติงานต่าง ๆ รวมทั้งการศึกษาและการ เป็นผู้นำ นักศึกษาซึ่งมีโอกาสที่จะ
 เรียนรู้และศึกษาปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบันเท่าเทียมกัน และเสมอภาคกัน จึง
 ทำให้ค่านิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษาผู้ใหญ่เพศชายและนักศึกษาผู้ใหญ่เพศหญิง ในทุกองค์ประกอบ
 ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระวรรณ อามระกษ (2522 : 62 - 64) ที่
 ได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการวิจัย
 พบว่า ค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงไม่แตกต่างกัน และก็สอดคล้องกับงานวิจัย
 ของ มลิษฐ์ สักเกาเงิน (2524 : 88) ได้ศึกษาพฤติกรรมกรรมกรมีวินัย พบว่า นักเรียนชายและ
 นักเรียนหญิงมีพฤติกรรมกรรมกรมีวินัยไม่แตกต่างกัน แต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของ บุสดี จิระวัฒนกิจ
 (2526 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า พัฒนาการทางด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชายและ
 นักเรียนหญิงมีความแตกต่างกัน ในเรื่องการพึ่งตนเอง ความรับผิดชอบ การประหยัดและออม การมี
 ระเบียบวินัย และการเคารพกฎหมาย โดยนักเรียนหญิงมีพัฒนาการด้านการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม
 สูงกว่านักเรียนชาย

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่านิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษาผู้ใหญ่ ที่มีระดับ
 การศึกษาต่างกันพบว่า มีค่านิยมในการพึ่งตนเองด้านการ ศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
 ที่ระดับ .01 และด้านการทำงานร่วมกันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้าน
 เศรษฐกิจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยแล้ว นักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ
 มัธยมศึกษาตอนต้นมีแนวโน้มที่จะมีค่านิยมในการพึ่งตนเองสูงกว่านักศึกษายุ่งผู้ใหญ่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
 ทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักศึกษายุ่งผู้ใหญ่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเริ่มจะเข้าสู่ระบบการศึกษา
 นอกโรงเรียน เพราะส่วนใหญ่เคยผ่านการ เรียนการ สอนในระบบโรงเรียนมาแล้ว ดังนั้นประสบการณ์เดิม
 ที่ถูกเขมงวดควดัดด้วยระเบียบวินัยมาก จึงทำให้เขาถือสละภาพในบางประการ แต่เมื่อมาพบวิธีการเรียน
 การสอนตามรูปแบบของการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งใช้กระบวนการเรียนการสอน การปกครองและ
 การวางตัวเป็นกันเองกับนักศึกษา ซึ่ง ประม นิคมานนท์ (2528 : 298 - 301) ได้กล่าวไว้ว่า
 บทบาทของครูสอนนักศึกษาผู้ใหญ่ คือผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน นักศึกษามีอิสระ มี
 โอกาสที่จะแสดงออก ทั้งในด้านความคิดเห็นและการร่วมกิจกรรม รวมทั้งครูให้ความไว้วางใจและ
 ยกย่องผู้เรียน เมื่อบทบาทของครูเป็นเช่นนี้ นักศึกษาก็มีอิสระในการตัดสินใจปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ โดย

ครูสอนไม่แนะนำเชิงบังคับ เป็นการฝึกให้นักศึกษารู้จักคิดในการตัดสินใจแก้ปัญหา และเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง นอกจากนั้น นักศึกษาผู้ใหญ่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เริ่มจะได้มีโอกาสศึกษาในปีแรกเท่านั้น ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มุ่งเน้นบุคลิกภาพในด้านจริยธรรม วัฒนธรรม และค่านิยม พฤติกรรมการพึ่งตนเอง ส่วนนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หลักสูตรมุ่งเป็นการเลือก การนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ไปใช้ในการพัฒนาท้องถิ่น ทำให้อะเลวิชาพื้นฐานที่เรียนไปแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑินาด รัตนจระ (2527 : 65 - 66) พบว่า นักศึกษาที่มีระดับชั้นเรียนต่างกัน มีค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ค่านิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษาผู้ใหญ่ ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง พบว่า มีค่านิยมในการพึ่งตนเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทุกองค์ประกอบไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อสาม จึงอาจกล่าวได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติการพึ่งตนเองในทุก ๆ ด้าน ซึ่งสภาวะปัจจุบัน นักศึกษาอยู่ในระบบหลักสูตรใหม่ โดยที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน กำลังดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรและส่งเสริมการปลูกฝังค่านิยมในการพึ่งตนเอง เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐ ตามแผนการศึกษา ฉบับที่ 6 (2530 - 2534) ที่มุ่งเน้น การพัฒนาประชาชนให้รู้จักการพึ่งตนเอง (กรมการศึกษา นอกโรงเรียน. 2529 : 23) โรงเรียนต่าง ๆ จึงได้พัฒนาการปลูกฝังค่านิยม ในการพึ่งตนเองโดยทั่วถึง จากสภาพดังกล่าว เป็นสาเหตุให้นักศึกษาผู้ใหญ่จำเป็นต้องหาเลี้ยงตนเองอย่างสูง เพื่อให้บรรลุความต้องการของตน และอีกประการหนึ่ง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ได้นั้น ได้จากคะแนนสะสมของแต่ละโรงเรียน ซึ่งมีความแตกต่างกันในการประเมินผลและผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยงยุทธ วาทยานนท์ (2529 : 105 - 106) ได้ศึกษาค่านิยมพื้นฐานของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยภาคใต้ พบว่านิสิตนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง กลาง และต่ำ มีค่านิยมพื้นฐานการพึ่งตนเองไม่แตกต่างกัน

5. ผลของการเปรียบเทียบค่านิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษาผู้ใหญ่ ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบปล่อยปละละเลย และแบบเข้มงวดกวดขัน พบว่า มีค่านิยมในการพึ่งตนเอง ด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ และด้านการทำงานรวมกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกองค์ประกอบ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อสี่ แล้งว่าสภาพแวดล้อมทางครอบครัว

มีอิทธิพลต่อการพึ่งตนเองของนักศึกษาผู้ใหญ่ เนื่องจากครอบครัวเป็นสถานที่ใกล้ชิดกับนักศึกษามากที่สุด และเป็นผู้ถ่ายทอดค่านิยม เจตนคติ อารมณ์ ทักษะและพฤติกรรมต่าง ๆ ให้แก่นักศึกษา นอกจากนั้นแล้ว นักศึกษายังมีโอกาสลอกเลียนแบบพฤติกรรมของบิดา-มารดาเป็นพฤติกรรมของตัวเองอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมาน กำเนิด (2520 : 36 - 37) ได้มีการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีผลต่อการปรับตัวของเด็กพบว่า วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันนั้น จะทำให้เด็กมีการปรับตัวที่แตกต่างกัน และบัณฑิตา ศักดิ์อุดม (2523 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูเด็กกับความมีวินัยในตนเอง ตามการรับรู้ของนักเรียนพบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันจะทำให้เด็กมีวินัยในตนเองแตกต่างกัน

เมื่อเปรียบเทียบค่านิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบปล่อยปละละเลย และแบบเข้มงวดกวดขัน พบว่า ค่านิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษาผู้ใหญ่ ด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ และด้านการทำงานรวมกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 ทุกองค์ประกอบและเมื่อนำไปวิเคราะห์เป็นรายคู่ได้ผลดังนี้

นักศึกษาผู้ใหญ่ ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและแบบปล่อยปละละเลยมีค่านิยมในการพึ่งตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 นอกจากนั้น การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและแบบเข้มงวดกวดขันส่งผลต่อการมีค่านิยมในการพึ่งตนเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 เช่นเดียวกัน ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยและแบบเข้มงวดกวดขัน ส่งผลต่อการมีค่านิยมในการพึ่งตนเอง ไม่แตกต่างกันทุกองค์ประกอบ จากผลทบทวนครั้งนี้อาจเนื่องมาจากการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย คือมีเหตุผลนั้น จะมีผลต่อทัศนคติศึกษาไปในทางที่มากกว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และแบบเข้มงวดกวดขัน ซึ่งค่านิยมในการพึ่งตนเองก็มีส่วนสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูเช่นเดียวกัน กล่าวคือ ถ้าผู้ปกครองให้การอบรมเลี้ยงดูนักศึกษาด้วยเหตุและผลที่ถูกต้องก็จะส่งผลต่อการมีค่านิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษา อันจะนำไปใช้เป็นพฤติกรรมการปฏิบัติพึงประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมาน กำเนิด (2520 : 36 - 37) พบว่า วิธีการเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน จะทำให้เด็กมีการปรับตัวที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เด็กที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจะปรับตัวได้ดีกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และแบบเข้มงวดกวดขัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 ส่วนเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และแบบเข้มงวดกวดขัน จะปรับตัวแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และในทำนองเดียวกัน บัณฑิตา ศักดิ์อุดม (2523 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู

เด็กกับความมีวินัยในตนเองตามการรับรู้ของนักเรียนพบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีวินัยในตนเองมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และแบบปล่อยปละละเลย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และในเรื่องการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่อยู่ในสภาพทางกันนั้น จากงานวิจัยของ แลนด์ลิส (Landis. 1954 : 105 - 106) พบว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่ปกครองแบบประชาธิปไตย โดยทั่ว ๆ ไป ปรับตัวได้ดีกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวพ่อแม่ปกครองแบบเข้มงวดกวดขัน

6. ผลจากวิเคราะห์ เปรียบเทียบค่านิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษายุ่งใหญ่ ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกัน พบว่า มีค่านิยมในการพึ่งตนเองด้านการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านเศรษฐกิจ และการทำงานรวมกัน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ข้อหา

เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยแล้ว นักศึกษายุ่งใหญ่ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง มีค่านิยมในการพึ่งตนเองมากกว่านักศึกษายุ่งใหญ่ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำทุกด้าน แต่ไม่ถึงกับแตกต่าง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นตัวกระตุ้นใหญ่เรื้อรังให้เกิดความกระตือรือร้น พร้อมทั้งจะศึกษาเล่าเรียน หรือจะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้บรรลุไปตามจุดหมายปลายทาง (Goal) ซึ่งสามารถสังเกตได้จากการแสดงออกทางพฤติกรรมของแต่ละบุคคล ในลักษณะเช่นนี้ ไวเนอร์ (Weiner. 1972 : 203 - 215) กล่าวว่า บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกัน จะประสบผลสำเร็จในการทำงานต่างกัน และโดยสรุปลักษณะเด่นของผู้นี้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงและทำไว้ว่า

1. ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ชอบริเริ่มและทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยความคิดของตนเอง มากกว่าผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

2. ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง มีความตั้งใจที่จะศึกษาและทำงานมากกว่าคนอื่นต่อความล้มเหลวดีกว่า ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นองค์ประกอบหนึ่ง ที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษา และส่งเสริมความสำเร็จในการทำงานซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ราโทธิพนีย์ ชีวินิต (2515 : 26) ซึ่งพบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ฉะนั้น กิจกรรมการเรียนรู้จะประสบผลสำเร็จมากหรือน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับความเข้มแข็งของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของแต่ละบุคคลเป็นสำคัญ จากข้อคิดเห็นดังกล่าว อาจยึดหลักของเฮอรัมส์ (Hermans. 1970 : 354) อธิบายเหตุผลได้ว่าเป็นเพราะผู้ที่ใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะเป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความรับผิดชอบที่จะกระทำกิจกรรมใด ๆ ด้วยตนเอง จนบรรลุเป้าหมาย มีความพยายามที่จะมุ่งผลสัมฤทธิ์ที่สังคมยอมรับ ด้วยเหตุดังกล่าวบุคคลที่ใฝ่สัมฤทธิ์สูง จึงเป็นบุคคลที่มีศักยภาพที่จะประสบผลสำเร็จจากการเรียนมากกว่าผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ แม้ว่าจะมีอุปสรรคหรือไม่ก็ตาม

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผลจากการศึกษาวิจัยค่านิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดนนทบุรี พอสรุปเป็นข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาและเสริมสร้างค่านิยมในการพึ่งตนเอง ดังต่อไปนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ค่านิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษาผู้ใหญ่อยู่ในระดับปานกลางนั้น กรมการศึกษานอกโรงเรียน ควรพัฒนาค่านิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษาให้ระดับสูงขึ้น โดยเฉพาะนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ควรมีค่านิยมในการพึ่งตนเองสูงกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แต่กลับมีค่านิยมในการพึ่งตนเองต่ำกว่า เพราะจะต้องออกไปพัฒนาท้องถิ่นหรือพัฒนาอาชีพของตนเอง และจะไม่มีโอกาสกลับเข้ามารับการพัฒนาจากสถาบันอีกแล้ว ดังนั้น จึงเสนอแนะให้พัฒนาวิธีการเรียนการสอนของครูนักศึกษาผู้ใหญ่ด้วยวิธีการสอดแทรกเนื้อหาค่านิยมในการพึ่งตนเองลงไปเป็นหลักสูตรหรือกิจกรรมเสริมหลักสูตรทุกชนิดให้มากกว่าที่เป็นอยู่ เพราะค่านิยมในการพึ่งตนเองจำเป็นสำหรับนักศึกษามาก

2. จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย จะส่งผลต่อการมีค่านิยมในการพึ่งตนเอง ได้มากกว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และแบบเข้มงวดกวดขัน ทั้งนี้ เพราะการอบรมเลี้ยงดูของ บิดา-มารดาเป็นพื้นฐานสำคัญ ในการพัฒนาพฤติกรรมและบุคลิกภาพของนักศึกษา ดังนั้นบิดา-มารดาหรือผู้ปกครอง ควรจะใส่ใจฟังความคิดเห็นของนักศึกษา พยายามทำให้นักศึกษาเกิดความอบอุ่น กล้าแสดงความคิดเห็น ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น มีความมั่นคงทางอารมณ์ และมีความเข้าใจในตนเอง นอกจากนั้นผู้ปกครองยังต้องเป็นผู้คอยช่วยเหลือให้คำแนะนำอย่างมีเหตุผล

3. ในด้านแรงจูงใจได้สัมผัส พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีแรงจูงใจได้สัมผัสสูง มีค่านิยมในการพึ่งตนเอง ด้านการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านเศรษฐกิจและด้านการทำงานรวมกัน ดังนั้นครูผู้สอนควรยึดหลักการปฏิบัติ คือ รับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา และยอมรับ โดยมีใจเป็นกลาง ส่งเสริมให้นักศึกษา ปักแผนการคิดและให้ทดลอง ปฏิบัติตามแนวความคิดดังกล่าว นอกจากนั้น ควรส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ใช้ความสามารถของตนเอง รู้จักการตั้งเป้าหมายในการทำงานเพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาประกอบกิจกรรมต่าง ๆ จนบรรลุเป้าหมาย และออกนอกความสนใจ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ควรจะทำการศึกษาค้นคว้าในการพึ่งตนเองกับครู ในระดับต่าง ๆ เกี่ยวกับวิธีการเรียนการสอน ทั้งนี้เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนในการพึ่งตนเองของนักศึกษา
2. ควรจะทำการศึกษาค้นคว้าในการพึ่งตนเองโดยใช้เครื่องมืออื่น ๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น การทดลอง การสังเกตพฤติกรรมโดยตรง เป็นต้น
3. ควรจะมีการศึกษาค้นคว้าในการพึ่งตนเอง ตามตัวแปรอื่น ๆ เช่น วิชาทางการศึกษา อาชีพของผู้ปกครอง สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยและแรงจูงใจได้สัมผัส

บรรพบุรุษ

บรรณานุกรม

กมล สุกประเสริฐ. "การสร้างหลักสูตรจากภาพอนาคตและความจำเป็นในปัจจุบัน,"

สารพัฒนาหลักสูตร. ฉบับที่ 37 : 3 ; เมษายน 2528.

กวันท์ ชรรมบุษ. การศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการทางการคิด โดยยึดตนเองเป็นศูนย์กลางของเด็กที่มีความแตกต่างกันในด้านการอบรมเลี้ยงดูและการยอมรับของกลุ่มเพื่อน. ปริญญาโท

กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสามิตร, 2522. อุดສຳເນາ.

กิมคา วิริยะ. การศึกษาความพึงพอใจเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐานเรื่องการพึ่งตนเอง ความซื่อสัตย์ และความรับผิดชอบ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตการศึกษา 8.

วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2526. อุดສຳເນາ.

กัลยา แสนสบาย. "หนทางที่ยึดเชื้อของนักพัฒนา," ปริทัศน์สาร. 21 กันยายน 2528.

การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. แนวทางการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาอาชีพ.

กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา, 2529.

_____. หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2530. กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา, 2530.

_____. หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2530. กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา, 2530.

เกียรติศักดิ์ อิชยานันท์. "ค่านิยมไทย," เอกสารประกอบการประชุมสัมมนา สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2525.

โกวิท ประวาลพกษ์. "มองการศึกษา," วารสารการศึกษาแห่งชาติ. 19(6) : 3 - 7 ; สิงหาคม - กันยายน 2528.

คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานผลการศึกษาเพื่อสร้างสรีรวัฒนธรรม. 31 กรกฎาคม 2524.

เจือ เกตุขเรียร, พล.ร.ท. ค่านิยมกับความมั่นคงของชาติ. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล วปอ., 2519. อุดສຳເນາ.

- ชุตินาถ รัตนจรณะ. การศึกษาค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในวิทยาลัย
ครูภาคกลาง. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2527. อักขระ.
- ชูชีพ อ่อนโลกสูง. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2522.
- ชูศรี วงศ์ธนะ. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2530.
- เดโช สวานนท์. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : โอเคียนส์โตร, 2510.
- ทศพร กาญจนากาศ. การ ศึกษาความคิดเห็นของครูและบุคลากรเกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน
5 ประการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดโรงเรียนรัฐบาล เขตการศึกษา 7.
ปริญญาโท กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม,
2528. อักขระ.
- ช่าง เปรมปรีดิ์. "ในหลวงกับการพึ่งตนเองของชาชนบท," การศึกษานอกโรงเรียน
25(14) : 6 ธันวาคม - มกราคม 2531.
- นพพร พานิชสุข. "ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ นั้นสำคัญไฉน," มิตรครู. 20 : 11 - 14
ตุลาคม 2525.
- นัฏฐ แกวสอง. การ เปรียบเทียบพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กวัยรุ่นในสังคมเมืองและชนบท
การอบรมเลี้ยงดู และแบบการคิดแตกต่างกัน. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. อักขระ.
- นันทิศา ศักดิ์อุดม. ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูเด็กกับความมีวินัยในตนเองตามการรับรู้
ของนักเรียน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.
อักขระ.
- เนญจรัตน์ จารุรัตน์จามร. การสร้างแบบทดสอบวัดค่านิยมพื้นฐานเรื่องการพึ่งตนเองสำหรับนักเรียน
ชั้น ม.ศ. 3 จังหวัดพิษณุโลก. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อักขระ.
- ปทุม นิคมานนท์. การศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษร, 2525.
- ประคอง กรรณสุข. สถิติการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ : เจริญ, 2525.

- ประจักษ์ บุญอารีย์. การศึกษาเพื่อการพึ่งตนเอง," เอกสารประกอบการสัมมนาปีที่ 3.
ม.ป.ป. อักสำเนา.
- ประพันธ์ สุททาวาส. ความก้าวร้าวกับการอบรมเลี้ยงดู. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519. อักสำเนา.
- ปิ่นสุวรรณ เสงี่ยมานนท์. การศึกษากับความคิดรวบยอดเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐาน เรื่องการประหยัดและ
ออม การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขต
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
2526. อักสำเนา.
- ปรีชา จันทร์เรือง. "การพึ่งตนเอง เอกลักษณ์ไทยที่ถูกลืม" วิทยาราย. 10 : 29 - 30 ตุลาคม
2530.
- บุสดี จิระวัฒนกิจ. การศึกษาพัฒนาการด้านการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมตามคุณลักษณะค่านิยมพื้นฐาน
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 1.
ปริญญาโท ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2526. อักสำเนา.
- พรณี ชูทัยเจนจิต. จิตวิทยาการเรียนรู้การสอน. กรุงเทพฯ : อมรินทร์การพิมพ์, 2528.
- พลศักดิ์ จิรไกรศิริ. การพัฒนาหมู่บ้านตามอุดมการณ์แผนดินธรรมแผ่นดินทอง. กรุงเทพฯ :
กองบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.
- พินิจ ลาภานานนท์. บทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ : เจริญวิทยการพิมพ์, 2529.
- พนัส หันนาคินทร์. การสอนค่านิยม. พิมพ์โลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิมพ์โลก, 2520.
_____. การสอนค่านิยมและจริยธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิษณุโลก, 2523.
- เพ็ญแข ประจวบปัจฉิม. พื้นฐานทางสังคมวิทยาของการศึกษา. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.
- มะลิ จุลวงษ์. การศึกษาลักษณะพฤติกรรมการเรียนต่อมเสริมและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน
คณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนจากคอมพิวเตอร์ช่วยสอน. ปริญญาโท
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อักสำเนา.
- มีอินทร์ สำเภาเงิน. การศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนจากการประเมินผล
หลักสูตร ประถมศึกษา พุทธศักราช 2503 และ 2521. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524. อักสำเนา.

- ยงยุทธ วาสนธามา. การศึกษาคานิยมพื้นฐานของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยในภาคใต้. ปรินทิพพานิช กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2529. อักสาเนา.
- ระพี สาคริก. การศึกษากับการพึ่งตนเอง. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- รัชนิกร เศรษฐโร. สังคมวิทยาชนบท. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2528.
- ร่ำโพธิ์พย ชีวินทิ. ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514. อักสาเนา.
- รุ่งเรือง ขงศิลา. ผลของการจัดการเรียนเพื่อรอบรู้ (Mastery Learning) ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนโครงสร้างไวยากรณ์อังกฤษ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ปีที่ 4. ปรินทิพพานิช กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อักสาเนา.
- สวน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศึกษาพร, 2528.
- วัชรญาณ วโรรส, สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยา. พุทธภาษิต เล่ม 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหามงกุฎวิทยาลัย, 2525.
- วารินทร์ วงศ์หาญเขาว. สภาพคุณภาพชีวิตและแนวทางการพัฒนา : กรณีจังหวัดพิจิตร. กรุงเทพฯ : เจริญวิทยการพิมพ์, 2529.
- วาสนมหาเถระ, สมเด็จพระศรีบรมวงศาสดาคุณ สมเด็จพระสังฆราช. วาทะแห่งวาสน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหามงกุฎวิทยาลัย, 2525.
- วิจารณ์ พานิช. "การพัฒนาเพื่อการพึ่งตนเอง," สงขลานครินทร์ : 5(4) : 389 ; ตุลาคม 2526.
- วิเชียร ทองนุช. เปรียบเทียบการคิดให้เหตุผลตามหลักการอนุรักษและการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนที่ผ่านการอบรมเลี้ยงดูและภูมิหลังทางสังคมแตกต่างกัน. ปรินทิพพานิช กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อักสาเนา.
- วิวัฒน์ อิศวานิชย์. ความสัมพันธ์ระหว่างวินัยในตนเองกับความซื่อสัตย์. ปรินทิพพานิช กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. อักสาเนา.

- วิจารณ์ อมระพิษ. ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมเชิงจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522. อักสาเนา.
- ศิริพร กล่อมจันทร์. ความรับผิดชอบของการพึ่งตนเองและวินัยในตนเองของนักศึกษาครูประจำการ
เอกการบริหาร โรงเรียนกลุ่มวิทยาลัยครูภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. พิษณุโลก :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2526. อักสาเนา.
- สมศรี ทองบุษ. ทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดสกลนคร.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.
อักสาเนา.
- สนิท สมัยการ. "วัฒนธรรมกับการพัฒนาสังคม," พัฒนบริหารศาสตร์. 19(3) : 423 ; กรกฎาคม 2522.
- สมาน กำเนิด. การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีต่อผลการปรับตัวของเด็ก. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520. อักสาเนา.
- สวณิต ฌาภักย์. การสื่อสารของมนุษย์และแนวปฏิบัติขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2526.
- สามัญศึกษา, กรม. การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา เล่มที่ 2 จุดปฏิบัติการ
การปลูกฝังและเสริมสร้างค่านิยมพื้นฐานการพึ่งตนเอง. กรุงเทพฯ : ศึกษานิเทศก์,
2529.
- _____. แผนพัฒนาการศึกษา 2531 โครงการ (แม่บท) ส่งเสริมศีลธรรม คุณธรรม และค่านิยม
ที่ดีงาม. กรุงเทพฯ : ศึกษานิเทศก์, 2531.
- สายหยุด จำปาทอง. "การจัดการศึกษาระบบพึ่งตนเอง," ศุภปริทัศน์. ปีที่ 11 : 39 ;
สิงหาคม 2529.
- สาโรช บัวศรี. "ค่านิยมไทย," เอกสารประกอบการประชุมสัมมนา สำนักงานคณะกรรมการ
วัฒนธรรมแห่งชาติ, 2525.
- สุกัญญา กุลอึ้ง. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกและการอบรมเลี้ยงดู
การรายงานของตนเอง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2522. อักสาเนา.

- สุชา จันทร์อม. จิตวิทยายัยรุ่น. กรุงเทพฯ : แพรวพรา, 2528.
- สุนทร โคตรบรรเทา. การศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ : อักษรสยามการพิมพ์, 2524.
- สุนทร โคมิน และสนิท สัมกรการ. "ค่านิยมและระบบค่านิยมไทย," การศึกษาแห่งชาติ. 6(67) : 67 - 68 ; สิงหาคม - กันยายน 2523.
- สุมาลี รัตนเลิศ. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประชากรศึกษาของนักศึกษาในวัยระดับ 5 ในกรุงเทพมหานครที่มีแรงจูงใจไปสัมฤทธิ์และความเชื่ออำนาจในตนเอง. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2531. อักสำเนา.
- สุริยวาทิ หุนยนต์. แนวทางการพัฒนาประเทศ. กรุงเทพฯ : ประโยชน์เจริญสุข, 2526.
- เสนห์ จามริก. "ความยากจนในชนบท," วารสารเศรษฐกิจและสังคม. 17 : 24 - 27 ; พฤศจิกายน 2523.
- เสริมเกียรติ พรหมบุญ. อิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูที่มีต่อคุณธรรมแห่งพลเมืองคึกของนักเรียนชั้นประถมปีที่ 5 ในจังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. อักสำเนา.
- เสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ. สำนักงาน. ข้อคิดไทย. กรุงเทพฯ : พุทธบูชาการพิมพ์, 2526.
- อัมิต ศรีโสภณ. ทฤษฎีการวัดผลและการทดสอบ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2525.
- อาพันธ์ อาทามิ. "ระบบค่านิยม," จันทร์เกษม. 176 : 10 มกราคม - กุมภาพันธ์ 2527.
- Baldwin, Alfred L. "Socialization and Parent Child Relationship," Child Development. Vol 19. 127 - 130; September, 1948.
- Best, John W. Research in Education. 4th ed. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice-Hall Inc., 1981.
- Cristensen, Harold. The Individual Sex and Society. Baltimore : The Johns Hopkin Press, 1969.
- Cronbach, Lee Joseph. Essential of Psychological Testing. 3rd ed. New York : Haper and Row Publishers, 1970.

- Good, Carter V. Dictionary of Education. New York : McGraw-Hill Book Company, 1973.
- Guilford Joy Paul. Personality. New York : McGraw-Hill Book Company, 1959.
- Hermans, Hubert J.M. "A Questionnaire Measure of Achievement Motivation," Journal of Applied Psychology. Vol. 54 : 353 - 363 August, 1970.
- Hoffman, Martin. L. "Moral Development," Carmichael's Manual of Child Development. Vol. 2, 4rd. ed., John Willey and Sons Inc., 1970.
- Hurlock, Elizabeth B. Child Development. 6th. ed., New York ; McGraw-Hill Book Company, 1978.
- Krejcie, Robert V. and Dorle W. Morgan. "Determining Simple Size for Research Activities," Journal of Education and Psychological Measurement. 30(30 : 607 - 620 ; Autumn, 1970.
- Landis, Paul H. "The Family that Produce Adjusted Adolescents," Clearing House. 29 : 537 - 540, May 1954.
- Lindgran, Henry C. Educational Psychology in Class room. 3 rd. ed., New York : John Wiley and Sons, Inc., 1967.
- McClelland, David C. and others. Achievement Motive. New York : Alleton Century Croff, Inc., 1953.
- McClelland, David Clarence and David G. Winter. Economic Achievement. New York : The Free Press, 1969.
- Peck, R.F. and R.J. Havighurst. Child Development and Personality. New York : John Willey & Sons Inc., 1965.
- Phinix, Phillip H. Philosophy of Education. New York : Hot and Company, 1958.
- Radke, Marian J. The Relation of Parental Authority to Behavior and Attitudes. Minneapolis : University of Minesota Press, 1964.
- Roger, Dorothy. Issues in Adolescent Psychology. New York : Meredith Corporation, 1972.
- Rokeach, Milton. Belief Attitude and Values. San Francisco. Jossey Boss, 1969.
- Watson, Charles, G. "The California Psychological Inventory as a Predictor of Academic Achivement in Normal and Maladjusted Colleged Males," The Journal of Education Research. September, 1969.

Weiner, Bernard. "Attribution Theory Achievement Motivation and the Education Process," Review of Education Research. 42 : 203 - 215, Spring, 1972.

ກາດຜນວາ

ที่ ทม 1007/2437

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

14 มีนาคม 2532

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายสมพงษ์ พานิชสกุล เป็นนิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอก
การศึกษานักเรียน ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อเพื่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง คำนิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษานักเรียนระดับมัธยมในจังหวัดนนทบุรี
ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความความคุ้มค่าของ

ดร.เสาวนีย์ เสนาสู

ประธาน

ผศ.เบญจา ชื่นไพบูลย์

กรรมการ

สิ่งที่นิติกรขอความอนุเคราะห์คือ ขอให้แบบสอบถามกับนักศึกษานักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย
เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณ
ในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมพร บัวทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ที่ ทม 1007/0417

มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

10 มีนาคม 2532

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน

มหาวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายสมพงษ์ พานิชกุล เป็นนิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอก
การศึกษานานาชาติ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
นิสิตที่มีความประสงค์จะมาติดต่อเพื่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำปริญญานิพนธ์
เรื่อง คำนิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษานานาชาติระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดนครพนม
ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ดร.เสาวนีย์ เลวลัย ประธาน
ผศ.เบญจมา ชื่นไพบูลย์ กรรมการ

สิ่งที่นิตยสาร ขอความอนุเคราะห์คือ ขอทดลองเครื่องมือกับนักศึกษานานาชาติระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและ
ตอนปลาย จำนวน 50 คน เพื่อเป็นข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์

มหาวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณใน
ความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิตยสารนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมพร บัวทอง)
คณบดีมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัย

โทร. 2584119

แบบสอบถาม
คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางครอบครัว
 - ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
 - ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับค่านิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษาผู้ใหญ่ ซึ่งประกอบด้วยด้านต่าง ๆ คือ
 1. ด้านการศึกษา
 2. ด้านเศรษฐกิจ
 3. ด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น
2. ผู้ปกครอง หมายถึง ผู้ที่ให้การอบรมเลี้ยงดูนักศึกษาเป็นเวลานานที่สุด อาจเป็นพ่อ แม่ ลุง ป้า น้า อา พระภิกษุ หรือบุคคลอื่นก็ได้

ตอนที่ 1

ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย (✓) ลงใน ☐ ให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวนักศึกษามากที่สุด

1. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

2. ระดับการศึกษา

☐ มัธยมศึกษาตอนต้น

☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (คะแนนเฉลี่ย 4, 3, 2, 1) เทอมกลาง ปีการศึกษา 2531

☐ ระหว่าง 1.00 - 2.50

☐ ระหว่าง 2.51 - 4.00

ตอนที่ 2

ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางครอบครัว

คำชี้แจง ข้อความต่อไปนี้ถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของท่านที่มีต่อผู้ปกครองในการให้การอบรมเลี้ยงดูหรือประพฤติกฎีบทนตอทานมากนอยเพียงใด ฉะนั้นจึงไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด สิ่งสำคัญที่สุดขอให้ท่านตอบให้ตรงกับความเป็นจริงที่มีผู้ปกครอง ประพฤติ ปฏิบัติตอทาน โปรดอ่านข้อความแต่ละข้อแล้วทำเครื่องหมาย " ✓ " ลงในช่องว่างให้ตรงกับระดับการประพฤติ ปฏิบัติเฉพาะเรื่องนั้นของผู้ปกครองที่มีตอทานมากนอยเพียงใด ดังตัวอย่าง

ลำดับที่		ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๐	ผู้ปกครองยินดีจะให้ท่านนำเพื่อน ๆ มาเที่ยวบ้าน		✓			

ข้อ (๐) ถ้านักศึกษาใส่เครื่องหมาย " ✓ " ลงในช่องระดับการปฏิบัติมากแสดงว่าผู้ปกครองนักศึกษา ปฏิบัติต่อนักศึกษามาก หรือยินดีต่อนักศึกษา ที่นำเพื่อน ๆ มาเที่ยวบ้าน

แบบสอบถามวัดสภาพแวดล้อมทางครอบครัว

ลำดับที่	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติจริง					ค่าเฉลี่ย
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1	เมื่อถึงเวลาพักผ่อน ผู้ปกครองจะต้องปลุกท่านให้ตื่นทันทีแม้ว่าจะเป็นวันหยุด						3.83
2	ผู้ปกครองให้ท่านทำการบ้านหรืออ่านหนังสือเองโดยไม่ดูแล						1.80
3	เมื่อท่านเริ่มทำงานอะไร ผู้ปกครองจะคอยให้กำลังใจและคำแนะนำ						1.89
4	สิ่งของเครื่องใช้ของท่าน ผู้ปกครองจะเป็นคนเลือกและซื้อให้ตามที่คุณปกครองเห็นว่าดี						4.79
5	ผู้ปกครองของท่านส่วนใหญ่ไม่รู้จักเพื่อนสนิทของท่าน						3.59
6	ผู้ปกครองจะห้ามท่านไม่ให้ออกไปนอกบ้าน						1.75
7	ถ้าท่านสอบได้คะแนนไม่ดี ผู้ปกครองจะให้กำลังใจและสนับสนุนให้แก้ไขใหม่						4.49
8	ผู้ปกครองไม่ค่อยจะมีเวลาว่างมาสังสรรค์กับท่าน						3.09
9	เมื่อท่านสอบได้หรือสอบตก ผู้ปกครองจะไม่แสดงความรู้สึกอะไรออกมาเลย						3.59
10	ผู้ปกครองให้สิทธิลูก ๆ ทุกคนได้ใช้สิ่งของในบ้าน						3.16
11	ผู้ปกครองให้ท่านซักเสื้อผ้าเองตั้งแต่เล็ก						3.72
12	ผู้ปกครองต้องการให้ท่านสวมเสื้อผาสะอาด						2.00
	ถ้าสรุปจะทำให้เป็นปกติ						2.23

ลำดับที่	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติจริง					ค่าอำนาจจำแนก
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
13	เมื่อขอความช่วยเหลือจากผู้ปกครอง ท่านจะได้รับความร่วมมือในงานนั้นเป็นอย่างดี						4.13
14	เมื่อท่านทะเลาะกับพี่ ๆ น้อง ๆ ผู้ปกครองจะลงโทษทั้งสองฝ่าย						3.02
15	เวลาท่านเจ็บป่วย ผู้ปกครองจะไม่มีเวลามาดูแล แต่ก็ให้ผู้อื่นมาดูแลแทน						1.82
16	เมื่อท่านบาดเจ็บ ผู้ปกครองจะดูแลให้ช่วยเหลือตนเอง						4.89
17	ผู้ปกครองมักไปธุระนอกบ้านและให้ท่านอยู่กันตามลำพัง						4.20
18	ผู้ปกครองจะให้คบเพื่อน ตามที่ผู้ปกครองเห็นชอบ						2.25
19	เลือกหาท่านจะสามเฝ้าในแต่ละวัน ผู้ปกครองจะเป็นคนเลือกให้ได้						2.64
20	ผู้ปกครองของท่านไม่ค่อยยอมรับเกี่ยวกับกิริยามารยาทและความประพฤติของลูก						1.84
21	ผู้ปกครองจะปกครองลูก ๆ ตามลำดับอาวุโส โดยให้พี่นองดูแลกันเอง						1.75
22	ผู้ปกครองชอบให้ท่านตัดสินใจที่ผู้ปกครองเห็นชอบ						2.67
23	ท่านจะได้รับความอบอุ่นและความเป็นกันเองจากผู้ปกครอง						3.82

ลำดับที่	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติจริง					ค่าอำนาจจำแนก
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
24	ผู้ประกอบการจะให้ความอิสระกับท่านที่จะไปไหนมาไหนโดยไม่เคยสอบถาม						1.89
25	ในการทำงานผู้ประกอบการก็ยอมรับฟังความคิดเห็นจากท่าน						2.67
26	ผู้ประกอบการยินดีที่จะให้ท่านนำเพื่อน ๆ มาเที่ยวบ้าน						1.88
27	ผู้ประกอบการของท่านจะเลือกซื้อเครื่องแต่งกายจากแบบหรือสั้ที่ลูกค้าชอบ						2.17
28	ผู้ประกอบการจะให้คนคอยดูแลท่านอย่างใกล้ชิด						3.82
29	ผู้ประกอบการขอจะให้ท่านอยู่ในโอวาททุกอย่าง						2.20
30	เมื่อท่านทำผิดพลาด ผู้ประกอบการจะให้โอกาสแก้ตัวและให้คำแนะนำ						4.17

ตอนที่ 3

ข้อมูลเกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

คำชี้แจง ข้อความต่อไปนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับความรู้สึก ความคิดเห็นและรวมถึงลักษณะนิสัยของผู้ตอบแบบสอบถามประพจน์ ปฏิบัติ ฉะนั้นโปรดอ่านข้อความแต่ละข้อความนั้น ผู้ตอบแบบสอบถามประพจน์ ปฏิบัติมากน้อยเพียงใด แล้วทำเครื่องหมาย "✓" ลงในช่องว่างที่ตรงกับ ความมากน้อยของการปฏิบัติข้อเรื่องนั้น ดังตัวอย่าง

ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
(๐) ท่านจะรู้สึกว่า ท่านเปลืองเวลานานไปโดยไม่ไ้ใช้ เวลาให้เกิดประโยชน์					✓

ข้อ (๐) ถ้านักศึกษาใส่เครื่องหมาย (✓) ลงในช่องน้อยที่สุดแสดงว่านักศึกษาไม่เคยเปลืองเวลานานไปโดยไม่ไ้ใช้ประโยชน์เลย

แบบสอบถามแรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์

ลำดับที่	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ					ค่าอ่านจำนวน
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1.	ท่านเลือกเรียนวิชาที่เปิดใหม่เพราะจะช่วยให้ท่านมีความรู้กว้างขวางขึ้น						4
2	ท่านมักชอบหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งความรู้อื่น ๆ แทนที่จะค้นคว้าในห้องสมุดเพียงแห่งเดียว						2.03
3	ท่านมักจะกังวลใจเกี่ยวกับแผนการเรียนที่วางไว้แต่ละเทอมจะไม่สำเร็จ						2.10
4	เมื่อท่านได้รับมอบหมายงานใดจากอาจารย์ท่านจะรับผิดชอบงานนั้นจนกว่าจะสำเร็จ						5.4
5	ในบทเรียนที่ยาก ๆ ท่านจะอ่านซ้ำหลาย ๆ ครั้งจนเข้าใจแล้วค่อยไป						5.11
6	เมื่อประสบความล้มเหลวในการทำงานอย่างหนึ่ง ท่านจะหาวิธีการใหม่เพื่อที่จะทำงานนั้นให้สำเร็จจนได้						3.32
7	ในการจับฉลากเลือกงานนั้น ท่านมักภาวนาให้ได้งานง่าย						2.66
8	ท่านรู้สึกว้า ท่านปล่อยเวลาให้ผ่านไปโดยไม่ได้ใช้เวลาให้เกิดประโยชน์						1.76
9	ท่านคิดว่าในสภาพปัจจุบัน ท่านสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพียงพอแล้ว						2.56
10	ท่านคิดเสมอว่า ไม่อยากไปเรียนหรือไปทำงานในต่างจังหวัด ที่ทางไกลดูน่าพิง						2.97

ตอนที่ 4

ข้อมูลเกี่ยวกับค่านิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษาผู้ใหญ่

คำชี้แจง

ขอความต่อไปนี้ ตามเกี่ยวกับลักษณะนิสัยในการประพฤติปฏิบัติต่อการพึ่งตนเองของท่าน ซึ่งไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ขอให้ท่านตอบตรงตามความเป็นจริงกับที่ท่านประพฤติปฏิบัติ โปรดอ่านข้อความที่กำหนดให้ แล้วพิจารณาว่า ข้อความแต่ละข้อความนั้น ท่านได้ประพฤติปฏิบัติมากน้อยเพียงใด แล้วทำเครื่องหมาย " ✓ " ในช่องหลังข้อความแต่ละข้อที่แสดงระดับการปฏิบัติ ซึ่งแบ่งองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ

1. ด้านการศึกษา
2. ด้านเศรษฐกิจ
3. ด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น

แบบสอบถามวัดค่านิยมในการพึ่งตนเอง

ลำดับที่	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ					ค่าจำนวน
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	<u>ด้านการศึกษา</u>						
1	เมื่อทราบกำหนดการสอน ท่านจะวางแผนดูหนังสือเพื่อเตรียมตัวสอบทันที						2.65
2	ท่านกำหนดตารางแผนทวนความรู้ทุกวิชาสำหรับตนเอง						4.39
3	เมื่อถึงกำหนดวันสอบ ท่านมักจะ "ไม่เตรียมตัว"						2.20
4	ท่านจะทวนบทเรียนหลังจากได้เรียนมาแล้วทุกครั้ง						1.81

ลำดับที่	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ					ค่าอำนาจจำแนก
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
5	เมื่อวางจากชั่วโมงเรียน ท่านจะเข้าห้องสมุดเพื่อศึกษาทอในสิ่งที่ไม่เข้าใจ						2.61
6	เมื่อทำรายงานเสร็จ ท่านจะส่งผลงานควยตนเอง						4.24
7	ท่านจะตั้งใจศึกษาเล่าเรียนในวิชาที่ชอบเท่านั้น						2.65
8	ท่านจะใช้ความพยายามอย่างเต็มที่ในการ เรียนทุกวิชา						1.75
9	ท่านจะใช้อุปกรณ์การ เรียนอย่างเหมาะสม						3.92
10	เมื่อพบแบบฝึกหัดที่ยาก ท่านจะเลิกทำทันที						3.04
11	เมื่อไม่แน่ใจในการใช้คำศัพท์ ท่านจะเปิดพจนานุกรม						2.27
12	ถ้าท่านทำข้อสอบไม่ได้ ท่านจำเป็นต้องทุจริตเพื่อให้สอบได้						3.10
13	ท่านให้เพื่อนลอกคำตอบในห้องสอบ						1.78
14	ท่านจะขอยืมผลงานเพื่อนมาส่งอาจารย์ในบางโอกาส						2.53
15	ท่านคิดและแก้ปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนควยตนเองเสมอ						2.53

แบบสอบถามวัดค่านิยมในการพึ่งตนเอง

ลำดับที่	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ					ค่าอำนาจจำแนก
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	<u>งานเสริมธุรกิจ</u>						
1	ท่านนำความรู้จากที่เรียนมาประกอบสิ่งของขึ้นใช้เอง						2.24
2	ท่านปลูกผักสวนครัวหรือไม้ดอกไม้ประดับไว้ภายในบ้าน						2.81
3	ท่านมักจะซ่อมแซมเสื้อผ้าให้ใช้ประโยชน์ต่อไป						4.37
4	ท่านจะเก็บเงินส่วนหนึ่งไว้ใช้ยามฉุกเฉิน โดยไม่ต้อง ขอจากผู้ปกครอง						2.81
5	ท่านวางแผนในการเก็บออมทรัพย์						3.88
6	ท่านจะขอเงินจากผู้ปกครองทุกครั้งในกรณีพิเศษ						2.60
7	ท่านคิดว่าตนเองมีหน้าที่เรียนอย่างเดียว เรื่องการหา เงินเป็นหน้าที่ของผู้ปกครอง						3.20
8	ท่านจะวางแผนการใช้จ่ายเงินอย่างรอบคอบ						3.73
9	ท่านจะทำงานเพื่อหารายได้พิเศษในเวลาว่าง						4.03
10	ท่านรู้สึกสนใจเพื่อนที่ทำงานหารายได้พิเศษ						2.54
11	ท่านหัวเราะเพื่อนที่ใส่เสื้อผ้าเก่าหรือมีรองเท้า						3.30
12	ท่านจะเลือกซื้ออาหารที่มีราคาแพง						3.28
13	ในวันหยุดท่านมักจะซื้ออาหารนอกบ้านรับประทาน						1.86
14	ท่านมักจะรับประทานอาหารไม่หมดจาน						3.56
15	ท่านมักจะลืมปิดเครื่องใช้ไฟฟ้าหลังจากใช้งานเสร็จ						2.63

แบบสอบถามวัดค่านิยมในการพึ่งตนเอง

ลำดับที่	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ					ค่าอำนาจจำแนก
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	<u>การทำงานร่วมกับผู้อื่น</u>						
1	ท่านจะใช้ความรู้ความสามารถของตนเองในการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างเต็มที่						1.78
2	ท่านจะยอมรับความคิดเห็นของกลุ่มด้วยเหตุผลที่เหมาะสมกว่า						2.60
3	ท่านจะคอยซักถามและรวมอภิปรายระหว่างทำงานกลุ่ม						1.93
4	ท่านจะสนุกและเพลิดเพลินกับการทำงานกลุ่ม						3.39
5	ท่านจะเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นทุกครั้งที่มีโอกาส						1.83
6	ท่านจะขานฉันทในสิ่งที่จัดไว้ให้						3.37
7	เพื่อน ๆ ชมว่าท่านเป็นคนขยัน						3.56
8	ท่านจะไม่ทำอุปกรณ์เครื่องใช้ส่วนตัวมาใช้ทำงานกลุ่ม						1.88
9	ท่านจะคำนึงถึงข้อได้เปรียบและเสียเปรียบจากเพื่อนสมาชิกในการทำงานกลุ่ม						1.76
10	ท่านไม่ชอบทำงานที่ต้องคอยช่วยเหลือเพื่อนสมาชิก						2.19
11	ท่านไม่ชอบทำงานกลุ่มเพราะผลสรุปมักไม่ตรงกัน						2.23
12	ท่านจะเลือกทำงานกลุ่มกับคนเก่ง เพราะไม่ต้องการทำงานมาก						1.78

ลำดับที่	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ					ค่าอ่านจากแบบ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
13	ท่านมักจะหัดใจและโกรธกับเพื่อน เพราะการทำงานกลุ่ม						2.87
14	ท่านมักจะส่งงานในกลุ่มช้ากว่ากำหนด						2.21
15	ท่านรู้สึกภูมิใจ ที่ตนเองสามารถประสานงานในระหว่างสมาชิกของกลุ่มได้						4.36

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ
ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตร
การศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530
พ.ศ. 2530

โดยที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตร การศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้น พุทธศักราช 2530 แล้ว จึงสมควรกำหนดระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนให้สอดคล้องกัน
ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในข้อ 23 แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 216 ลงวันที่ 29
กันยายน พ.ศ. 2515 กระทรวงศึกษาธิการ จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียน
ตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530 พ.ศ. 2530"
ข้อ 2 ให้ใช้ระเบียบนี้ตั้งแต่วันที่การศึกษา 2530 เป็นต้นไป
ข้อ 3 ให้ใช้ระเบียบนี้ควบคู่กับหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
พุทธศักราช 2530

ข้อ 4 ตั้งแต่วันที่ใช้ระเบียบนี้ให้ยกเลิกระเบียบข้อบังคับหรือคำสั่งอื่นใดที่ส่วนกำหนดไว้แล้ว
หรือขัดแย้งหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ 5 ให้อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน รักษาการให้เป็นไปตามระเบียบและให้มี
อำนาจตีความและวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้

หมวด 1

หลักการในการประเมินผลการเรียน

- ข้อ 6 การประเมินผลการเรียนให้เป็นไปตามหลักการ ดังนี้
- (1) ให้สถานศึกษามีหน้าที่ประเมินผลการเรียน
 - (2) ให้ประเมินผลการเรียนเป็นรายหมวดวิชาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์วิชาและ
จุดประสงค์การเรียนรู้

(3) ให้มีการประเมินผลการ เรียนเพื่อปรับปรุงการเรียน และตัดสินผลการ เรียน

หมวด 2

วิธีการประเมินผลการ เรียน

ข้อ 7 วิธีการประเมินผลการ เรียน ให้ประเมินผลตามวิธีการ เรียนที่นักศึกษาเลือกเรียน โดยการเรียนแบบชั้นเรียน การเรียนทางไกล หรือการเรียนด้วยตนเอง ให้ปฏิบัติ ดังนี้

(1) การเรียนแบบชั้นเรียนและการเรียนทางไกล ให้มีการประเมินผลก่อนเรียน เพื่อศึกษาความสนใจ ความถนัด และความรูพื้นฐานของนักศึกษา ประเมินผลระหว่างเรียน เพื่อศึกษาความก้าวหน้าในการเรียน เพื่อปรับปรุงการเรียน ให้ทำการประเมินผลเป็นระยะ ๆ และประเมินผลปลายภาคเรียน เพื่อศึกษาผลการ เรียนโดยรวม

(2) การเรียนด้วยตนเอง ให้ประเมินผลการ เรียนรวมของแต่ละรายหมวดวิชา ให้ทำการประเมิน 1 ครั้ง ในภาคเรียนหนึ่ง ๆ

ข้อ 8 ให้ใช้ตัวเลขแสดงการะดับผลการ เรียน ดังนี้

ได้คะแนนร้อยละ 80 - 100 ให้ระดับ 4 หมายถึง ดีมาก

ได้คะแนนร้อยละ 70 - 79 ให้ระดับ 3 หมายถึง ดี

ได้คะแนนร้อยละ 60 - 69 ให้ระดับ 2 หมายถึง ปานกลาง

ได้คะแนนร้อยละ 50 - 59 ให้ระดับ 1 หมายถึง ผ่าน

ได้คะแนนร้อยละ 0 - 49 ให้ระดับ 0 หมายถึง ไม่ผ่าน

หมวด 3

การตัดสินผลการ เรียนและการจบหลักสูตร

ข้อ 9 หลักเกณฑ์การตัดสินผลการ เรียน

(1) ให้พิจารณาตัดสินผลการ เรียนเป็นรายหมวดวิชา

(2) การกำหนดอัตราส่วนคะแนนระหว่างภาคเรียนและปลายภาคเรียน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

(ก) การเรียนแบบชั้นเรียน หมวดวิชาส่งเสริมคุณภาพชีวิต 60 : 40 หมวดวิชาอื่น ๆ 50 : 50

(ข) การเรียนทางไกล หมวดวิชาภาษาต่างประเทศ 50 : 50 หมวดวิชา
อื่น ๆ 40 : 60

(ค) การเรียนด้วยตนเอง ไม่มีคะแนนระหว่างภาคเรียน
อัตราส่วนคะแนนระหว่างภาคเรียนและปลายภาคเรียนนี้ไม่รวมถึงหมวดวิชาอาชีพ
ของหมวดวิชาเลือก

(3) สำหรับการเรียนแบบชั้นเรียนและการเรียนทางไกล ต้องสอบได้คะแนนในแต่ละ
หมวดวิชาไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของคะแนนระหว่างภาคเรียนและคะแนนปลายภาคเรียนทั้ง 2 กรณี
ส่วนการให้ระดับผลการเรียนคิดจากคะแนนระหว่างภาคเรียนและปลายภาคเรียนรวมกัน

(4) หมวดวิชาใดที่นักศึกษาได้ผลการเรียน 1 ถึง 4 ใช้ถือว่าสอบหมวดวิชานั้นได้

(5) นักศึกษาเรียนแบบชั้นเรียน มีเวลาเรียนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ของเวลาเรียน
ทั้งหมด จึงมีสิทธิ์เข้าสอบปลายภาคเรียน แต่ถ้ามียเวลาเรียนไม่ถึงร้อยละ 70 แต่ถึงร้อยละ 50 ให้อยู่ใน
ดุลพินิจของหัวหน้าสถานศึกษาที่จะอนุญาตให้เข้าสอบปลายภาคเรียน แต่ถ้าไม่อนุญาตให้เข้าสอบปลาย
ภาคเรียนให้นักศึกษานั้นได้ผลการเรียน "0"

(6) นักศึกษาเรียนทางไกลจะมีสิทธิ์เข้าสอบปลายภาคเรียน จะต้องมีเวลาพบกลุ่ม
ตามระเบียบกิจกรรมการพบกลุ่ม

(7) นักศึกษาไม่ได้เข้าสอบปลายภาคเรียน ไม่ว่ากรณีใด ๆ ให้ผลการเรียน "0"

(8) การเปลี่ยนระดับผลการเรียน "0" ให้นักศึกษาลงทะเบียนเรียนใหม่ ในหมวดวิชา
เดิมหรือเปลี่ยนหมวดวิชา ทั้งนี้ให้เป็นไปตามโครงสร้างของหลักสูตร และเกณฑ์การจบหลักสูตร

ข้อ 10 นักศึกษาที่จะได้รับการพิจารณาอนุมัติให้จบหลักสูตร จะต้องมีความสัมพันธ์ ดังนี้

(1) ต้องสอบได้หมวดวิชาบังคับ 4 หมวดวิชา และหมวดวิชาเลือกไม่น้อยกว่า
3 หมวดวิชา

(2) ต้องผ่านเกณฑ์การพบกลุ่มและกิจกรรมการพบกลุ่ม ของวิธีการเรียนแบบชั้นเรียน
การเรียนทางไกล และการเรียนด้วยตนเอง ตามที่ระเบียบกิจกรรมการพบกลุ่มกำหนด

ข้อ 11 ให้หัวหน้าสถานศึกษาเป็นผู้อนุมัติผลการเรียนและการจบหลักสูตร

หมวด 4

การโอนผลการเรียน

ข้อ 12 ให้นักศึกษาเลือกเรียนหมวดวิชาตามความถนัดและความสนใจในสถานศึกษาอื่นได้ โดยได้รับความเห็นชอบจากสถานศึกษาที่ตนศึกษาอยู่ก่อน

ข้อ 13 นักศึกษาสามารถย้ายสถานศึกษาได้โดยให้ปฏิบัติ ดังนี้

(1) ให้นักศึกษานำสำเนาระเบียนแสดงผลการ เรียนจากสถานศึกษาเดิมไปให้สถานศึกษาแห่งใหม่

(2) ให้สถานศึกษาแห่งใหม่รับโอนผลการ เรียนทุกหมวดวิชาจากสถานศึกษาเดิม

ข้อ 14 การเทียบโอนผลการ เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ เป็นหลักสูตรการ ศึกษาออกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530 ให้เป็นไปตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ

ข้อ 15 การเทียบโอนวิชาอาชีพเพื่อนับเป็นหมวดวิชา ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์กรมการ ศึกษาออกโรงเรียนกำหนด

หมวด 5

หลักฐานการศึกษา

ข้อ 16 ให้สถานศึกษาจัดทำเอกสาร การประเมินผลการ เรียน ดังต่อไปนี้

(1) รายงานสรุปผลการ เรียน (รท. 1)

(2) ระเบียนแสดงผลการ เรียน (รท. 2)

(3) แผนรายงานผู้จบหลักสูตร (รท.3)

(4) ทะเบียนเวลาเรียนและการประเมินผลการ เรียนแบบชั้นเรียน (รท. 4)

(5) ทะเบียนการประเมินผลการ เรียนทางไกล (รท. 5)

ข้อ 17 การออกหลักฐานแสดงผลการ เรียนและใบรับรองต่าง ๆ ให้เป็นหน้าที่ของสถานศึกษา

ข้อ 18 การออกประกาศนียบัตร ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการออกประกาศนียบัตร

ประกาศ ณ วันที่ 19 สิงหาคม 2530

(นายมารุต บุณนาค)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

รายงานผู้เชี่ยวชาญ

ตรวจแก้เครื่องมือในการวิจัยเพื่อความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหา

ดร. เสวณีย์ เลวลีย์

หัวหน้าภาควิชาการศึกษานานาชาติ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร

ดร. เข็มศรี วิวิสิริ

อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษานานาชาติ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ดร. เบญจา ชันไญลย์

อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษานานาชาติ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ดร. ไพฑูรย์ โพธิ์สาร

หัวหน้างานประมวลข้อมูล กองแผนงานและวิจัย

ดร. สมบัติ สุวรรณพิทักษ์

นักวิชาการ กองแผนงาน และวิจัยกรมการศึกษา
นอกโรงเรียน

อาจารย์ณรงค์ พิมพ์สาร

นักวิชาการ กองปฏิบัติการกรมการศึกษานอกโรงเรียน

คำนิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดนนทบุรี

บทคัดย่อ
ของ
สมพงษ์ พานิชสกุล

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่
กุมภาพันธ์ 2533

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับค่านิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษา
ผู้ใหญ่ ตามองค์ประกอบสามด้าน คือ ด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ ด้านการทํางานร่วมกัน และ
เพื่อเปรียบเทียบค่านิยมในการพึ่งตนเอง ของนักศึกษาผู้ใหญ่ ซึ่งจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สภาพแวดล้อมทางครอบครัว และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ กลุ่มตัวอย่าง
ประกอบด้วย นักศึกษาผู้ใหญ่จำนวน 297 คน จากโรงเรียนในจังหวัดนนทบุรี 3 โรงเรียน
ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ
ค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ระดับมัธยมศึกษา โดยส่วนรวมและจำแนกตาม
องค์ประกอบที่ส่งผลกระทบต่อระดับค่านิยมทั้งสามด้าน มีค่านิยมในการพึ่งตนเองอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับค่านิยมในการพึ่งตนเองของนักศึกษาผู้ใหญ่ จำแนก
ตามเพศ ระดับการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สภาพแวดล้อมทางครอบครัว และแรงจูงใจ
ใฝ่สัมฤทธิ์ ซึ่งปรากฏผลดังนี้

1. นักศึกษาผู้ใหญ่เพศชาย และนักศึกษาผู้ใหญ่เพศหญิง มีค่านิยมในการพึ่งตนเอง
แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในทุกองค์ประกอบ
2. นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีค่านิยมในการพึ่งตนเอง ด้านการศึกษา
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านการทํางานร่วมกัน แตกต่างกันอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านเศรษฐกิจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีค่านิยมในการพึ่งตนเอง
แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในทุกองค์ประกอบ
4. นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีสภาพแวดล้อมทางครอบครัวแบบประชาธิปไตย และแบบเข้มงวด
กวดขันมีค่านิยมในการพึ่งตนเอง ด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ และด้านการทํางานร่วมกัน
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักศึกษาผู้ใหญ่ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู
แบบประชาธิปไตยและแบบปล่อยปละละเลย มีค่านิยมในการพึ่งตนเองด้านการศึกษา ด้าน
เศรษฐกิจ และด้านการทํางานร่วมกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยและแบบเข้มงวดกวดขันมีค่านิยมในการพึ่งตนเอง
แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในทุกองค์ประกอบ

5. นักศึกษาผู้ใหญ่ ที่มีแรงจูงใจไม่สัมพันธ์ต่างกัน มีค่านิยมในการพึ่งตนเอง
ด้านการศึกษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนองค์ประกอบด้านเศรษฐกิจ
และด้านการทำงานรวมกัน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

SELF - RELIANCE VALUES OF SECONDARY EDUCATION ADULT STUDENTS
IN CHANGWAT NONTABURI

AN ABSTRACT

BY

SOMPONG PANICKUL

Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master
of Education degree in Adult Education
at Srinakharinwirot University

February 1990

The purpose of this study was to measure the level of self-reliance values of adult students based on three factors of their education, economy, and cooperative working condition. The study also made comparison of adult students' self-reliance values in connection with their sex, educational level, learning achievement, family living condition and achievement motivation. The sample consisted of 297 adult students from 3 schools in Changwat Nonthaburi recruited through simple Sampling. The statistical tools utilized were mean, standard deviation, t-test and one-way variation analysis.

The findings revealed that secondary education adult students, both in general and classified by the three mentioned factors, had self-reliance values at moderate level.

Having made comparative analysis to determine the level of adult students' self-reliance values based on their sex, educational level, learning achievement, family living condition and achievement motivation, five statistical findings were found as follows :

1. Both male and female adult students had different self-reliance values of insignificant statistical level on every factors.
2. Adult students of different educational level had different self-reliance values at .01 statistical significance on educational factor, at .05 on cooperative working condition factor, whereas insignificant statistical difference showed up on economic factors.
3. Adult students of different learning achievement had different self-reliance values of insignificant statistical level on every factors.

4. Adult students having family environment of democratic and strict-to-the-rule raising types had different self-reliance values at .05 statistical significance on the three factors, while the ones of democratic and deserted raising types also had different self-reliance values at .05 statistical significance on the three factors. The adult students from family environment of deserted and strict-to-rule raising types had different self-reliance values of insignificant statistical level on every factors.

5. Adult students having different achievement motivation had different self-reliance values at .05 statistical significance on educational factor, while on economic and cooperative working condition factors there was insignificant statistical difference.